

Univerzita Pardubice

Fakulta filozofická

**Autorita učitele na osmiletém gymnáziu:
porovnání hodnocení pedagogů studenty
s jejich vlastním sebehodnocením**

Kateřina Chavalková

Bakalářská práce

2011

Univerzita Pardubice
Fakulta filozofická
Akademický rok: 2010/2011

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: Kateřina CHAVALKOVÁ
Osobní číslo: H08560
Studijní program: B6107 Humanitní studia
Studijní obor: Humanitní studia
Název tématu: Autorita učitele na osmiletém gymnáziu - porovnání
hodnocení pedagogů studenty s jejich vlastním
sebehodnocením
Zadávající katedra: Katedra věd o výchově

Zásady pro vypracování:

1. Úvod 2. Teoretická část 2.1. Co je to autorita? 2.2. Druhy autority a jejich charakteristika
2.3. Styly vedení 2.4. Asertivní výchovné působení 2.5. Kázeň a její vztah s autoritou 2.6.
Autorita školy a učitele 3. Výzkumná část 3.1. Výzkum pomocí dotazníkové techniky 4.
Vyhodnocení výsledků 5. Závěr

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

VALIŠOVÁ, A.: Autorita jako pedagogický problém. Praha: Karolinum, 1998. ISBN: 80-7184-624-4 VALIŠOVÁ, A.: Autorita ve výchově: vzestup, pád, nebo pomalý návrat. Praha: Karolinum, 1999. ISBN: 80-7184-857-3 VALIŠOVÁ, A.: Jak získat, udržet a neztrácet autoritu. Praha: Grada, 2008. ISBN: 978-80-247-2282-5 LUKAS, J., SMOLÍK, J.: Psychologie vůdcovství. Brno: Computer Press, 2008. ISBN: 978-80-251-2139-9 PAŘÍZEK, V.: Obecná pedagogika. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1990. ISBN: 80-7066-339-1 UHER, J.: Problém kázně. Praha: Dědictví Komenského, 1924.

Vedoucí bakalářské práce: **doc. PhDr. Alena Vališová, CSc.**
Katedra věd o výchově

Datum zadání bakalářské práce: **30. dubna 2010**

Termín odevzdání bakalářské práce: **31. března 2011**

prof. PhDr. Petr Vorel, CSc.
děkan

L.S.

PhDr. Mgr. Ilona Moravcová, Ph.D.
vedoucí katedry

V Pardubicích dne 30. listopadu 2010

Prohlášení autora

Prohlašuji:

Tuto práci jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně.

V Klamoši dne 28. 3. 2011

.....
Kateřina Chavalková

Bakalářská práce je součástí grantového projektu „Autorita a proměny jejího pojetí v edukačním prostředí“ (č. P407/10/0796).

Poděkování

Tímto bych ráda poděkovala prof. PhDr. Aleně Vališové, Csc. za odborné vedení mé bakalářské práce a cenné rady.

Dále bych chtěla poděkovat všem respondentům, kteří se zúčastnili mého výzkumu, za jejich přínosné odpovědi.

Také děkuji své rodině a přátelům za neustálou podporu a pomoc při vzniku této práce.

Abstrakt

Tato bakalářská práce je rozdělena na dvě části. V teoretické části se věnuje charakteristice autority, druhům autority, asertivnímu výchovnému působení, vztahu kázně s autoritou. Také se zabývá autoritou školy a autoritou učitele a charakteristice středoškolského studenta. Praktickou částí je výzkum pomocí dotazníkového šetření, který porovnává názory respondentů z řad studentů a učitelů osmiletého gymnázia, jejichž odpovědi jsou znázorněny v grafech.

Klíčová slova

autorita, styly vedení, autorita školy, autorita učitele, charakteristika středoškolského studenta

Title

The authority of teachers to an eight-year high school - student evaluation of teachers compared with their own self-esteem

Abstract

This thesis is divided into two parts. The theoretical part deals with characteristics of authority, modes of authority, assertive educational influence, related discipline with authority. It also deals with the school authority and the authority of teachers and characteristics of secondary students. The practical part of the research through a questionnaire survey, which compares the views of respondents from both students and teachers of the secondary school, the answers are illustrated in the graphs.

Keywords

authority, leadership styles, school authority, the authority of teachers, characteristics of secondary student

Obsah

1 Úvod.....	8
2 Teoretická část.....	9
2.1 <i>Co je to autorita?</i>	9
2.1.1 Definice autority a její podoby.....	9
2.1.2 Moc autority a autorita moci.....	11
2.2 <i>Druhy autority a jejich charakteristika</i>	12
2.2.1 Základní rozdělení autority.....	12
2.2.2 Další dělení autority.....	14
2.3 <i>Styly vedení</i>	14
2.3.1 Jednotlivé styly vedení.....	15
2.4 <i>Asertivní výchovné působení</i>	16
2.4.1 Asertivní učitel.....	17
2.4.2 Pravidla – základ efektivní organizace třídy.....	17
2.5 <i>Kázeň a její vztah s autoritou</i>	18
2.5.1 Kázeň a autorita.....	19
2.6 <i>Autorita školy a učitele</i>	19
2.6.1 Autorita školy jako instituce	20
2.6.2 Charakteristika středoškolského studenta.....	21
2.6.3 Autorita učitele.....	23
3 Praktická část.....	25
3.1 <i>Kvantitativní výzkum</i>	25
3.1.1 Cíl výzkumu.....	25
3.1.2 Výzkumný soubor.....	25
3.1.3 Metoda získávání dat.....	25
3.1.4 Stanovení předpokladů.....	26
3.1.5 Kvantitativní zpracování dat.....	26
3.1.6 Výsledky výzkumu.....	27
3.1.7 Závěr výzkumu.....	43
4 Závěr.....	44
Použitá literatura.....	45
Doporučená literatura.....	46
Přílohy.....	47
<i>Příloha č. 1 - Dotazník pro studenty</i>	47
<i>Příloha č. 2 - Dotazník pro učitele</i>	49

1 Úvod

Téma bakalářské práce „Autorita učitele na osmiletém gymnáziu: porovnání hodnocení pedagogů studenty s jejich vlastním sebehodnocením“ jsem si vybrala proto, že mne skutečně zajímají rozdíly v názorech a pohledech studentů a učitelů gymnázia na autoritu.

Problematika autority učitele je v dnešní době velmi aktuální. Dnešní mládež bere vzdělávání jako povinnou součást jejich života a s rozvojem internetu a veškerých médií se ani nesnaží ve školách dosahovat dobrých výsledků, protože si přeci mohou vše najít na internetu na Wikipedii. To jsou argumenty dnešních studentů. Na základě toho je pak těžké pro učitele získat u studentů autoritu, když studenti ani nejeví zájem o studium natož o učitele. Právě z tohoto důvodu jsem si vybrala toto téma a zjišťovala jsem, jaká je situace na mnou vybraném osmiletém gymnáziu.

V teoretické části mé bakalářské práce se věnuji především přiblížení tématu. V kapitolách se zabývám definicí autority, jednotlivými druhy autority a jejich charakteristikou, styly vedení, asertivnímu modelu výchovy a také problematice kázně. V poslední kapitole teoretické části se pak věnuji autoritě školy jako instituce, autoritě učitele a charakteristice středoškolského studenta.

Velkou část mé práce zahrnuje samotný výzkum a jeho zpracování. Pro výzkum jsem si zvolila studenty a učitele Gymnázia Františka Palackého v Neratovicích, které jsem také navštěvovala, a to v letech 2000 – 2008 a úspěšně jsem zde odmaturovala. Samotný výzkum byl založen na dotazníkovém šetření, které jsem na gymnáziu uskutečnila. Výsledky výzkumu se pak vztahují pouze na respondenty z řad studentů a učitelů tohoto gymnázia. Rozdíly v odpovědích na jednotlivé otázky jsou znázorněny v grafech a následně popsány.

Závěr mé práce shrnuje veškeré poznatky a fakta. Zejména zde zdůrazňuji největší rozdíly v odpovědích mých respondentů.

Na konci práce je uveden seznam použité literatury a v příloze vzory dotazníků pro studenty a pro učitele.

2 Teoretická část

2.1 Co je to autorita?

2.1.1 Definice autority a její podoby

Autorita je velmi komplikovaný pojem, lze ho jen těžko definovat přesně a také ho přesně pojmenovat. Autorita se vyskytuje všude kolem nás, ať už v prostředí rodiny, školy nebo zaměstnání. Všude jde o vztahy mezi lidmi. Vztahy, které jsou odvozené od jednotlivých pracovních míst, pozic a určitých hierarchií.

Latinské slovo *auctoritas* znamená záruku, podporu, hodnověrnost a také spolehlivost. Toto slovo má i další pozitivní významy. Jeho příbuzné slovo *auctor* totiž znamená vzor, podpůrce, napomahatel, předchůdce. Rovněž základ obou slov, latinské *augere*, má mnoho českých ekvivalentů: zvětšovat se, rozmnožovat, podporovat v růstu, oslavovat, mohutnět, vzmáhat se. „Společenská realita a historický vývoj však mnohdy nedbají etymologie, posunují i mění obsahové významy.“¹

Autoritu můžeme vnímat jako všeobecně uznávanou vážnost, respekt, úctu, obdiv, nebo také jako vlivného člověka a uznávaného odborníka, anebo úřad, instituci, stát, zákon, apod. Nejčastěji se nám s tímto pojmem ale vybaví slova dominance, vliv, moc, řízení a uznání.

Autorka Alena Vališová ve své knize uvádí definici: „V nejobecnějším slova smyslu lze autoritu vymezit jako významnou formu uskutečňování moci, která je založena na více či méně obecném uznání oprávněnosti, legitimacy, vlivu určité osobnosti, instituce nebo skupiny.“² Tato definice se mi zdá jako jedna z nejsrozumitelnějších definic, na kterou jsem během studování publikací a různých zdrojů narazila. Přesto jsem se pokusila o svou vlastní definici, zcela krátkou: „Autoritu lze definovat jako moc, kterou jeden člověk ovládá druhé, přičemž zachovává jejich osobní hodnoty, za jejich tichého souhlasu.“

Definice autority existuje mnoho a přesto si každý pod tímto pojmem představíme něco jiného, ať už našeho přísného pana učitele ze základní školy,

1 VALIŠOVÁ, Alena – KASÍKOVÁ, Hana a kolektiv. *Pedagogika pro učitele*. Praha: Grada Publishing, 2006. 404 s. ISBN 80-247-1734-4. s. 394.

2 VALIŠOVÁ, Alena a kolektiv. *Autorita jako pedagogický problém*. Praha: Karolinum, 1998. 135 s. ISBN 80-7184-624-4. s. 14.

nebo toho charizmatického pána z vedlejší kanceláře.

Dvojití pojetí autority³

Mnozí lidé na autority kolem sebe nahlíží z dvou úhlů pohledu. První úhel pohledu je, že je jim autorita blízká a vyhledávají ji. Například když se snaží dosáhnout svých vysněných cílů, tak potřebují od jiných vedení a řízení. Autorita jim dává pocit bezpečí a jistoty a také ji vyžadují v okamžicích, kdy chtějí aby za ně rozhodoval někdo jiný a odpovídal za ně.

Na druhé straně se lidé proti autoritám staví. Ten, kdo chce svobodu a nezávislost, se proti nim bouří, protože ho omezují. Lidé se neradi podřizují a nechávají ovlivnit, ale naopak prosazují svou samostatnost a osobní nezávislost.

„Proto lidé autority podporují nebo oslabují – podle svých potřeb, požadavků a tužeb. Jde vlastně o proces neustálého hledání kompromisu mezi autoritou, svobodou a vlastní odpovědností.“⁴

Autorita jako sociální vztah

Každý jedinec se rodí do složitého systému vztahů a pravidel. Tento systém poznává a pravidla si osvojuje v průběhu celého svého života. Na jedince působí jeho okolí a prostředí, ve kterém vyrůstá, a ve kterém se pohybuje (rodina, škola, zaměstnání, ale i politika, kultura, atd.). Člověk také zastává několik sociálních rolí současně, z nichž některé jsou mu předem dány, jsou vrozené (muž, žena) a jiné získává během života, jsou tedy získané (rodič, učitel, žák, doktor, pacient). Sociální role má představovat chování a jednání odpovídající dané sociální pozici v žebříčku určité společnosti. Pojem sociální pozice se často zaměňuje za pojem sociální status. Sociální status ovšem představuje tzv. sociální ocenění místa, jež jedinec zaujímá. Souvisejícím pojmem je sociální prestiž, která je brána jako vážnost, respekt a úcta k jedinci, které se mu dostává v určité společnosti, bez ohledu na jeho stav konta a funkční pozici.

„Autoritu můžeme chápat jako sociální vztah, jako vztah mezi osobami,

---

3 VALIŠOVÁ, Alena. *Jak získat, udržet a neztrácet autoritu*. Praha: Grada Publishing, 2008. 144 s. ISBN 978-80-247-2282-5. s. 23.

4 VALIŠOVÁ, Alena. *Jak získat, udržet a neztrácet autoritu*. Praha: Grada Publishing, 2008. 144 s. ISBN 978-80-247-2282-5. s. 23.

kteří tvoří vazbu mezi nositelem autority (tj. člověkem, který působí na okolí svým vlivem) a příjemcem autority (tj. adresátem vlivu, který nositele autority respektuje, uznává a v určité míře přijímá).⁵ Vždy jde o vzájemnou interakci mezi dvěma subjekty (rodič – dítě, učitel – žák, zaměstnavatel – zaměstnanec). Člověk získává autoritu postupně, během určitého času a ne ve všech svých sociálních rolích má autoritu stejnou, například jako rodič má u svých dětí menší autoritu než jako šéf u svých podřízených v práci.

Autorita versus autoritářství

Je důležité rozlišit pojem autorita a autoritářství. Autoritářství je soubor určitých aktivit, které mají své specifické znaky a vytvářejí typické chování pro autoritářské osobnosti. Autoritářská osobnost je charakteristická tím, že má předsudky vůči jiným skupinám a pohrdá lidmi, které považuje za méněcenné, a ke kterým se chová velmi agresivně. Autoritář ale také podléhá vyšší autoritě, chová se podřízeně a poslušně. Tento jev se vyskytuje zejména u osob, které touží po tom získat si autoritu u ostatních lidí, ale nedaří se jim to.

Podle T. W. Adorna a jeho spolupracovníků z frankfurtské školy je autoritářská osobnost sociální typ osobnosti, který se stává živnou půdou pro fašistická hnutí a jeho autoritářské režimy. Tento typ osobnosti se mj. vyznačuje agresivitou, konzervatismem, destruktivností, cynismem a nekritickým obdivem k idealizované morální a mocenské autoritě.

2.1.2 Moc autority a autorita moci

Jak již bylo zmíněno, pod pojmem autorita se nám vybaví pojem „moc“. Moc je někdy ztotožňována s autoritou a také je redukována pouze na násilí a potlačení. Ve skutečnosti k aspektům moci patří nejen násilí, ale i převaha a vliv, řídicí funkce, spolupráce, vůdcovství a loajalita, atd.. „Moc se svou řídicí a organizační funkcí je nezbytná i v moderní společnosti. Jde však samozřejmě o to, jak vyloučit formy násilného donucování a svévole, jak

---

5 VALIŠOVÁ, Alena a kolektiv. *Autorita jako pedagogický problém*. Praha: Karolinum, 1998. 135 s. ISBN 80-7184-624-4. s. 15.

zabezpečit lidská práva, principy demokracie a humanismu.“⁶

Moc se v mezilidských vztazích projevuje jako schopnost jednoho subjektu donutit subjekt druhý k činům, postoji a konání, za pomoci fyzických i psychických sil. Charakter každé moci závisí na nositeli moci, na tom jaké jsou její cíle a prostředky, jakým se moc uskutečňuje. Oproti tomu autorita je charakterizována jako legitimní moc.

Ze všech definic moci se mi nejvíce líbila ta od sociologa M. Webera: „Moc znamená jakoukoli šanci prosadit v nějakém sociálním vztahu vlastní vůli i proti odporu, bez ohledu na to, v čem tato šance záleží.“

Moc autority a autorita moci jsou dva odlišné pojmy.

Autorita moci - dle mého názoru je samotná moc skrytou autoritou, protože kdo má moc, ten má zároveň i autoritu. Mnohdy však tato autorita není tolik uznávaná jako například charizmatická autorita (viz. níže), podle toho o jaký typ moci jde. Je to spíše vynucená autorita, proto ten kdo neuznává vyšší moc, neuznává ani autority.

Moc autority – sama autorita může mít svou moc. Například učitelova autorita může být jakousi silou, kterou někdy využije k vlastnímu prospěchu. Tato síla vyplývá z přirozenosti autority. Nebo tento pojem lze chápat například jako vliv nějaké autority, ať už pozitivní nebo negativní.

2.2 Druhy autority a jejich charakteristika

2.2.1 Základní rozdělení autority

Existuje mnoho typů autority, ale podle autorů, je velmi těžké stanovit platná kritéria členění. Některé pojmy se překrývají a některé jsou synonymy. Uvedu pouze základní rozdělení podle určitých kritérií a nejčastěji používané varianty, které autorka Alena Vališová uvádí ve své publikaci.⁷

---

6 VALIŠOVÁ, Alena – KASÍKOVÁ, Hana a kolektiv. *Pedagogika pro učitele*. Praha: Grada Publishing, 2006. 404 s. ISBN 80-247-1734-4. s. 394.

7 VALIŠOVÁ, Alena. *Jak získat, udržet a neztrácet autoritu*. Praha: Grada Publishing, 2008. 144 s. ISBN 978-80-247-2282-5. s. 40-42.

a) Genetické kritérium

Prvním kritériem je kritérium genetické. To rozlišuje autoritu přirozenou (vrozená dispozice) a autoritu získanou (naučená dispozice). Na přirozené autoritě se podílí spontánnost osoby, její osobnostní rysy, ale také profesní dovednosti nositele. Velký význam má také charisma, které mu usnadňuje práci s lidmi, pokud je jím člověk obdařen. Oproti tomu získaná autorita je taková, na které se podílí zejména výchova rodičů a okolí spolu s vlastním úsilím jedince. Zakládá se na přirozené autoritě a na schopnostech, které si jedinec během života osvojil.

b) Sociální kritérium

Dalším kritériem pro dělení autority je kritérium sociální. Sociální kritérium dle sociálního statusu rozlišuje autoritu osobní, poziční a funkční. Osobní autorita vyplývá z přirozených vlastností, schopností a dovedností jedince a jeho osobního vkladu do sociální situace, díky tomu má také přirozený vliv na ostatní. Poziční autorita je oficiálně a úředně předepsaný stupeň vlivu, protože vyplývá s postavení jedince v určité organizaci a tudíž má vliv pouze díky své pozici. Poslední funkční autorita představuje vliv, jenž vyplývá z očekávaného splnění nějakého požadovaného úkolu a kvalitu výkonu v určité funkci. Je získaná plněním těchto úkolů a očekávání ostatních kolegů.

Sociální kritérium dle prestiže dále dělí autoritu na formální a neformální. Formální autorita znamená míru vlivu, která plyne z postavení jedince v hierarchii nějakého podniku či instituce, bez ohledu na jeho osobnostní vlastnosti. Kdežto neformální autorita je založená na lidských vlastnostech a odbornosti jedince, který tak má přirozený a přímý vliv.

Poslední sociální kritérium dle důsledků chování sociálního okolí rozděluje autoritu na skutečnou a zdánlivou. Skutečná autorita je taková, když podřízení respektují nařízení, plní úkoly, projevují vstřícnost k pokynům a v krizových situacích celý kolektiv drží spolu. Oproti tomu zdánlivá autorita se projevuje nedůvěrou, neochotou spolupracovat a nositel autority nemá u spolupracovníků oporu.

2.2.2 Další dělení autority

Když opomenou autority jako rodičovská autorita, autorita starších, autorita panovníků, autorita náboženská, úřední, vědecká, atd., které jsou brány z hlediska nositele v dějinném vývoji, je třeba zmínit ještě čtyři druhy autority, a to statutární, charismatickou, odbornou a morální.

Statutární autorita bývá ztotožňována s formální či poziční autoritou. Charismatická autorita je spojená s vlastnostmi, energií a zdravým sebevědomím člověka. Takový člověk je laskavý, taktní a má dobré komunikační vlastnosti. Odborná autorita se získává vědomostmi, profesními znalostmi a dovednostmi. Morální autorita se rozvíjí poctivým vztahem k sobě, k druhým lidem a ke světu.

Úspěšně řídit, vést a pozitivně ovlivňovat ostatní lidi bez autority je velmi těžké. Mnozí z nás však stále hledají tu správnou míru toho, kolik a jaké autority využít v určité situaci, ať už v osobním nebo profesním životě. Tato otázka trápí jistě mnoho pedagogů, ředitelů, manažerů, rodičů. Dle mého názoru pokud nemá člověk alespoň známky přirozené a charismatické autority, tak autoritou jako takovou (uznávanou a poslouchanou) nikdy nebude.

2.3 Styly vedení

S pojmem autorita souvisí samozřejmě i další otázky. Jednou z nich je otázka stylu vedení lidí. Jaký styl vedení si vybrat a za jakých okolností ho použít? Jaké existují styly vedení?

S vedením se setkáváme všude tam, kde se sejde větší počet lidí, kteří potřebují o něčem rozhodnout, něco vytvořit, nebo chtějí společně něco plánovat. Toto se nevztahuje pouze na pracovní prostředí. Už jako malé děti jsme byli vystaveni vedoucí moci našich rodičů. Později když jsme si hráli venku s ostatními dětmi, tak jeden vždy vymyslel nějakou hru a poté jí celou zorganizoval. V pozdějších letech nás rodiče poprvé pustili na prázdniny s kamarády, ale vždy tu musel být pro rodiče jeden člověk, kterého uznali za dostatečně vůdčí osobnost a nechali nás jet.

„V pracovním světě předpokládá pojem vedení to, že existují alespoň dvě úrovně, mezi nimiž existuje vztah. A vedení je v zásadě definováno jako nadřazenost vedoucího vůči tomu, kdo je veden.“⁸

Styly vedení jsou závislé nejen na osobnosti vedoucího, na filosofii společnosti, ale i na počtu zaměstnanců a jejich schopnostech. Jsou zde faktory, které můžeme ovlivnit i faktory, jež jsou mimo naše kompetence. Styly vedení nejsou závislé na aktuálních okolnostech, kdežto metody vedení jim mohou být přizpůsobeny. Styly vedení se také většinou prolínají.

2.3.1 Jednotlivé typy stylů vedení

Popíši zde základní druhy stylů vedení, které uvádí autoři Possehl a Kittel ve své publikaci.⁹ Tyto styly vedení se vztahují na pracovní prostředí, jde tedy o vztah mezi nadřízeným a podřízenými.

- *Autoritativní styl vedení* – vedoucí má za úkol rozhodovat a kontrolovat a udržuje si od zaměstnanců odstup. Od zaměstnanců se očekává, že budou poslouchat a plnit pokyny, aniž by je zpochybňovaly.
- *Patriarchální styl vedení* – hlavní postavou je zde muž, jakožto hlava rodiny a klanu. Tuto pozici může zastávat i žena. Patriarcha vede lidi na základě svých zkušeností, svého věku, vyzrálosti a znalostí. Je také zavázán se o vedené starat a poskytovat jim určitou péči. Za to požaduje věrnost, poslušnost a vděčnost. Patriarcha jako jediný rozhoduje.
- *Byrokratický styl vedení* – toto vedení se váže spíše na postavení člověka v organizační hierarchii než na jeho osobu. Vliv může existovat na různých úrovních dané hierarchie, ale je zde opět vazba na funkci a úřady. Znakem tohoto stylu jsou služební pokyny, popisy pracovních pozic, směrnice a nařízení. Zaměstnanci pouze plní úkoly. U nižších hierarchických úrovní není prakticky možné se přímo setkat s vedením.
- *Informativní styl vedení* – vedoucí rozhoduje sám a vedený nemá tu možnost do rozhodování zasáhnout. Vedoucí ho však informuje, jak a proč rozhodl, čímž dává najevo jistou transparentnost.

8 POSSEHL, Gianna – KITTEL, Frank. *Jak se prosadit a přesvědčit ostatní: prosad'te své návrhy, nápady a projekty*. Praha: Grada Publishing, 2008. 160 s. ISBN 987-80-247-2677-9. s. 23.

9 POSSEHL, Gianna – KITTEL, Frank. *Jak se prosadit a přesvědčit ostatní: prosad'te své návrhy, nápady a projekty*. Praha: Grada Publishing, 2008. 160 s. ISBN 987-80-247-2677-9.

- *Konzultativní styl vedení* – vedoucí informuje o rozhodnutích a ponechá vedeným prostor, aby vyjádřili svůj názor. Poté však stejně rozhoduje pouze on sám. Do jaké míry se nechal ovlivnit názory zaměstnanců záleží vždy na dané osobě, která vede.
- *Kooperativní styl vedení* – při rozhodování jsou zaměstnanci aktivní součástí procesu, a tím se zařazují i do procesu vedení. Zaměstnanci mají velkou odpovědnost za oblast, o kterou se mají starat. Vedoucí a vedený k sobě chovají vzájemnou úctu a jsou k sobě otevření.
- *Volný styl vedení „laisser-faire“ (nechat být)* – zaměstnanci mají největší možnou volnost v rozhodování. Vedoucí je málo kdy kontroluje, spoléhá na to, že zaměstnanci vědí, co mají dělat a chová se pasivně.

Je velmi těžké říci, jaký styl máme v nastalé situaci použít, a kterého se máme raději zdržet. Každý v sobě má zakotvenou alespoň malou část některého z uváděných stylů vedení a je to svobodná volba každého jedince, ke které z variant se přikloní.

2.4 Asertivní výchovné působení

Nejčastější autoritou jsou pro děti rodiče a učitelé, proto by se měli stát (spolu se všemi dospělými lidmi) pro děti a mládež vzorem sociálního chování (dovedností) při procesu socializace. Jednou ze sociálních dovedností jsou asertivní dovednosti, o kterých by měli mít děti, mládež a dospělí základní znalosti. Podle vlastního uvážení by je pak měli umět používat v běžném životě, v práci, ve škole, v rodině.

V každodenním životě řešíme otázky: jak se zachovat a jak reagovat ve složitých situacích, jak se prosadit, aniž bychom ublížili druhým, zda jsme se v dané situaci neměli zachovat poněkud vhodněji, nebo zda jsme neměli problém vyřešit vhodnějším způsobem. Proto jednou z možností, jak se v takovýchto situacích zachovat, je jednat asertivně.

2.4.1 Asertivní učitel

V dnešní době mají někteří z žáků nedostatek kázně, nesoustředí se na probíranou látku, neustále vyrušují a v extrémních případech i šikanují samotného učitele. Jiní spolupracují, jsou ukázněni a plní všechny úkoly. „Jednou z konkrétních strategií řízení třídy, která podporuje do značné míry rozvíjení osobní autority učitele i kooperativní chování ve třídě, je asertivní model výchovy.“¹⁰

Asertivním modelem výchovy se po několik let zabývali L. a M. Canterovi. Na základě výzkumu poté definovali zásady a techniky tzv. asertivní kázně, jenž pomáhá učitelům zvládat nežádoucí chování žáků ve třídě. Vychází ze zásady, že dodržování pravidla by mělo být odměněno a porušení pravidla potrestáno.

Za asertivního učitele lze považovat učitele, který svá přání a pocity vyjadřuje srozumitelně, jasně a s jistotou. Podporuje své žáky v učebních činnostech a vytváří přátelskou atmosféru ve své třídě.

Asertivní učitelé jsou považováni za globální autority. Zde je globální autoritou myšleno vhodné propojení autority formální, neformální, statutární a osobní. „Mají kompetence k tomu, aby mohli „řídít“ i „vést“. Podobu vztahu učitele a žáka (dospělého a dítěte) je možné vyjádřit spíše než kategoriemi „nadřazený“ a „podřazený“ raději poměrem „vedení“ a „následování“.“¹¹ Vzájemné vztahy jsou založeny zejména na vzájemném respektu. Žáci by měli učitele považovat za nositele formální a osobní autority a měli by si ho vážit. A učitel by měl ctít individualitu každého žáka a vážit si jeho úsilí.

2.4.2 Pravidla – základ efektivní organizace třídy

Pravidla jsou jedním ze základních předpokladů pro efektivní řízení učebních činností žáků a spolupracující chování ve třídě. Pravidla si stanovují společně učitelé a žáci a mají předem daný systém odměn a sankcí.

Každý učitel si stanoví svá vlastní pravidla. Musí ovšem dodržovat obecně

---

10 VALIŠOVÁ, Alena a kolektiv. *Autorita jako pedagogický problém*. Praha: Karolinum, 1998. 135 s. ISBN 80-7184-624-4. s. 69.

11 VALIŠOVÁ, Alena. *Asertivita v rodině a ve škole*. Jinočany: H&H, 1998. 181 s. ISBN 80-86022-41-2. s. 62.

daná pravidla, která má každá škola jako instituce.

„Pravidla by měla být formulována na základě odborných, výchovných, morálních a bezpečnostních požadavků, neměla by samozřejmě vycházet z osobního zájmu, momentálních pohnutek, pohodlí.“¹²

Pokud budou žáci a učitelé pravidla dodržovat, bude vzájemná spolupráce mnohem snazší.

„Rozvíjení asertivity vychází z předpokladu, že změna v chování (vnějších projevech) vyvolává změny v prožívání (vnitřních pocitech) i uvažování (racionálním rozboru situace). Osvojováním asertivního stylu jednání se jedinec postupně učí, že jeho důsledky nemusí být vždy negativní (vyjádřené odmítavými postoji ostatních lidí), ale naopak mohou často přispívat k prosociálnímu chování (sociálně vstřícnému) nejen mezi dospělým a dítětem, ale i dospělými obecně.“¹³ Rozvíjení asertivity je správným krokem k utváření dobrých vztahů mezi lidmi nejen ve škole, ale i v běžném životě.

2.5 Kázeň a její vztah s autoritou

V dnešní době společnost upozorňuje čím dál více na vzrůstající agresivitu a brutalitu dětí, vandalismus, šikanování a užívání drog. Z médií známe mnoho případů šikany dětí, učitelů a dokonce několik případů střelby ve školním prostředí. Zde se setkáváme s otázkou problému kázně. S problémem kázně se během svého působení setká snad každý pedagog.

Kázeň je důležitá pro všechny organizace. Ty se sice liší svých hierarchickým uspořádáním, různou mírou svobody, ale všechny organizace potřebují určitá pravidla, která se musí dodržovat. Výkon organizace závisí právě na chování, jenž je založeno na dodržování pravidel. To platí i pro školy.

Dříve byly problémy jako šikana, drogy, alkohol, zbraně jen ojedinělé, ale v dnešní době to není nic neobvyklého. Kolik dětí se bojí chodit do školy, protože ho některý ze spolužáků šikanuje. „V mnoha dnešních školních řádech, a to už na

12 VALIŠOVÁ, Alena a kolektiv. *Autorita jako pedagogický problém*. Praha: Karolinum, 1998. 135 s. ISBN 80-7184-624-4. s. 70.

13 VALIŠOVÁ, Alena. *Autorita ve výchově: vzestup, pád, nebo pomalý návrat*. Praha: Karolinum, 1999. 185 s. ISBN 80-7184-857-3. s. 136.

základních školách, se vyskytují samostatné body týkající se zákazu užívání drog, alkoholu, kouření či šikany. Z toho je patrné, s jakými problémy se dnešní školství, ale samozřejmě i celá společnost potýkají.¹⁴

2.5.1 Kázeň a autorita

Pojem autorita je z hlediska kázně důležitý. Tak jako se společnost, skupina lidí nebo nějaké společenství neobejde bez kázně, tak nemůže existovat bez autority. V otázkách týkajících se kázně, se jedná vždy o podřizování se nějaké autoritě. Kázeň jako taková předpokládá autoritu, tedy nějaký faktor, podle kterého by se lidé řídili (rodiče, učitel, zákon, veřejné mínění). Autorita má mnoho podob. Lze ji chápat jako morálku, právo, rodinu, školu, církev, atd., ale většinou je chápána jako jednotlivec, který má morální převahu, důvěru ostatních a převahu nad ostatními.

Stanislav Bendl uvádí, dvě základní teze, které se nabízejí ve vztahu mezi kázní a autoritou:

- a) Učitel, který má autoritu, má tím pádem i kázeň ve třídě či v přítomnosti žáků.
- b) Učitel, který má kázeň, který si dovede udržet kázeň u svých žáků, má z tohoto důvodu u nich i autoritu (resp. si ji u nich získává).¹⁵

Je těžké říci, která z tezí je pravdivější. Já osobně bych se přiklonila k tezi první, protože člověk musí působit alespoň trochu autoritativně, pokud si chce udržet kázeň svých „podřízených“. Člověka bez autority okolí nebude brát příliš vážně a nebude plnit jeho požadavky.

2.6 Autorita školy a učitele

„Škola se již léta potýká s krizí výchovy, která je dalším nevyhnutelným důsledkem celkové krize demokracie, morálky i autority.“¹⁶ Celé české školství

---

14 VALIŠOVÁ, Alena a kolektiv. *Autorita jako pedagogický problém*. Praha: Karolinum, 1998. 135 s. ISBN 80-7184-624-4. s. 86.

15 VALIŠOVÁ, Alena a kolektiv. *Autorita jako pedagogický problém*. Praha: Karolinum, 1998. 135 s. ISBN 80-7184-624-4. s. 94.

16 VALIŠOVÁ, Alena a kolektiv. *Autorita jako pedagogický problém*. Praha: Karolinum, 1998. 135 s. ISBN 80-7184-624-4. s. 8.

prochází změnami. Zakládají se soukromé školy, kde si (dle mého názoru) studium zaplatíte a úspěšné ukončení máte jisté. Studenti si raději najdou informace na internetu, než aby poslouchali vykládanou látku. Podle autorů mnou studovaného sborníku¹⁷ je jedním z podstatných faktorů úspěšnosti celého výchovně vzdělávacího procesu interakce učitel – žák. Úspěch závisí na tom, zda studenti přijmou učitele jako autoritu a také na tom, zda učitel takovou autoritou opravdu bude.

Někteří učitelé chodí ze školy vyčerpaní z boje s neukázněnými studenty a unavení z neustálé snahy získat si autoritu a nastolit alespoň nějaký řád. Jiní učitelé se studenty vycházejí a spolupracují, protože si předem stanovili jasná pravidla, která vyhovují všem. Proto je důležité, aby učitel i škola byli pro žáky autoritou.

2.6.1 Autorita školy jako instituce

Základní školy působí na žáky svým řádem, kvalitou učitelů, náročností učiva i prostředím. Vysoké školy působí na studenty rituály začátku, průběhu a ukončení studia, kvalifikací učitelů a vzdělávacími programy. Toto všechno tvoří základ autority školy, jenž na studenty působí velmi silně.

Autoritu školy můžeme rozdělit na vnitřní a vnější. Vnitřní autorita školy je vyjadřována postoji učitelů a žáků vůči škole. Mezi faktory ovlivňující vnitřní autoritu patří žáci a jejich složení, obliba a kvalita učitelů, náročnost a poutavost učiva, testů a zkoušek. Jako vnější autoritu školy považujeme význam a s ním spojené ocenění vzdělání, které škola poskytuje.

Prestiž školy je vlastně význam školního vzdělání hodnocený veřejností. Závisí na postavení školy v žebříčku škol, náročnosti, výběrovosti a sociálně-ekonomickém statusu absolventů.

Každá škola má sice školní řád, který určuje jasná pravidla co se smí a co se nesmí, přesto je autorita školy spíše duchovní a mravní povahy než mocenské a právní. Odměny a tresty vždy existovaly a existovat budou, ale jen na nich pořádek ve škole nezávisí. „Už na dolní hranici chodu školy působí vědomí principu sebezáchovy: aby škola vůbec existovala a poskytovala žákům poznání,

---

17 VALIŠOVÁ, Alena a kolektiv. *Autorita jako pedagogický problém*. Praha: Karolinum, 1998. 135 s. ISBN 80-7184-624-4.

bezpečí a diplomy, vědí žáci, že do ní musí chodit a podrobovat se zkouškám. Také učitelé, i ti nejhorší, si uvědomují, že musí přijít do třídy a něčemu žáky učit. Jinak by se škola zrušila, a to by poškodilo učitele i žáky.“¹⁸ Dorozumění rodičů, žáků a učitelů je základem obrazu školy, který je vedený ideou poznání a vzdělanosti. Tyto ideje se promítají do chodu a klimatu školy, vztahu učitel - žák, organizace a vyučování a vztahu mezi školou a jejím prostředím.

2.6.2 Charakteristika středoškolského studenta

V této podkapitole bych se krátce zmínila o specifikaci studenta střední školy z hlediska psychologického a sociálního vývoje. Čerpala jsem hlavně z publikace autorky Jiřiny Taxové¹⁹.

Za středoškolského studenta považujeme mladého člověka od 11 do 19 roku života, tedy za dospívajícího člověka, který prochází pubertou a adolescencí.

Dospívání je částí životní dráhy každého člověka. Všichni jím procházejí, nějak se s ním vyrovnávají a v každém také zanechá vzpomínky. Pro některé jedince znamenalo období dospívání dobu nevyčerpatelné energie, poznávání a hledání, jiní na něj vzpomínají jako na hezké období bez vážnějších starostí a pro některé to byla naopak doba plná traumat, nedorozumění a vzpomínají na něj nehezky. Je to období plné rodinných problémů, jindy také doba, kdy se zpevnilo pouto mezi rodiči a dospívajícími dětmi. V každém člověku pak dlouho přetrvávají vzpomínky na dlouhá přátelství, první lásky, společné zážitky ze školního života, atd..

Dospívání v nejšířším slova smyslu však charakterizuje údobí, kdy se chlapec mění v muže a dívka v ženu.

Přechod z dětství do dospělosti patří k nejkomplicovanějším údobím lidského života. Dochází jak k mnoha známým a předvídaným, tak k méně známým a nepředvídaným změnám. Puberta je tzv. první fází dospívání. V období puberty nastávají hlavně hormonální změny a jejich důsledky, výskyt a vývoj primárních a sekundárních pohlavních znaků, růstové skoky, změny postavy i výrazu obličeje. U adolescentů se mění například jejich názory, chování

---

18 VALIŠOVÁ, Alena. *Autorita ve výchově: vzestup, pád, nebo pomalý návrat*. Praha: Karolinum, 1999. 185 s. ISBN 80-7184-857-3. s. 31.

19 TAXOVÁ, Jiřina. *Pedagogicko-psychologické zvláštnosti dospívání*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1987. 273 s. ISBN 14-426-87.

a jednání, ale i postoje, hodnoty a zájmy. Proměnou prostě prochází celá osobnost. Adolescenta už nelze brát jako dítě.

Dospívající jedinec také prochází změnami ve vztahu k vlastní osobě a v utváření sebevědomí. Sebevědomí je souhrnný výraz pro sebehodnocení, sebeocení, sebedůvěru a sebeuplatnění. Jedinci trpí buď nadměrným sebevědomím, nebo mají naopak příliš nízké sebevědomí. Formování sebevědomí je ovlivněno různými okolnostmi a situacemi, které mohou působit rozporně a protichůdně. Úspěchy a neúspěchy, s nimiž se dospívající běžně setkává v každodenním životě, se mohou výrazně hromadit, přičemž úspěchy sebevědomí posilují a neúspěchy ho oslabují.

V dospívání se výrazně rozvíjí a strukturuje motivační sféra, která aktivizuje a zaměřuje činnosti pubescentů a adolescentů. Zdroje motivace vyplývají z přirozenosti člověka jako biologické, psychické a sociální bytosti. Za základní motivační činitele jsou považovány pudy, potřeby, záliby, zájmy, ale i hodnoty, postoje a cíle. Motivační procesy i motivační struktury se vyvíjejí s vývojem jedince, jejich obsah a způsob fungování se však mění i s vývojem společnosti. Rozvoj motivačních procesů neprobíhá izolovaně, úzce se váže k poznávání a prožívání. Vytvořené motivační struktury jsou důležitou součástí osobnosti daného jedince a promítají se do jeho vlastností i jednání.

Nejdůležitějším zdrojem poznatků i jejich základních struktur a systémů je škola. I když se podíl školy, vyučovacích předmětů a způsobů i forem výuky stále výrazně uplatňuje, zvyšuje se i úloha samostatného studia, přípravy na vyučování a vlastních sebevzdělávacích aktivit. Z mé vlastní zkušenosti mohu říci, že v mém okolí k tomuto jevu moc nedocházelo. Zejména na střední škole si každý student studium co nejvíce ulehčoval a teprve na vysoké škole jsem poznala, co to je samostatně studovat.

Schopnost koncentrace pozornosti pubescentů často kolísá a nesoustředěnost a rozptýlenost poznamenává jejich výkony. To je podmíněno například dočasným oslabením nervové soustavy v důsledku rychlého růstu a hormonální přestavby organismu, nebo velkou šíří a nevyhraněností mimoškolních zájmů a aktivit.

Vůle je pro většinu dospívajících i pro jejich vychovatele velkým problémem, protože pubescenti a adolescenti, kluci a dívky nejednou zjišťují, že neplní svá předsevzetí, že se nedokáží přinutit k povinnosti, jejichž význam

uznávají, že jim některá rozhodnutí činí potíže, že se nedokáží přimět k pravidelné přípravě na vyučování, nejsou schopni se soustředit, že si nedovedou déleodobější úkoly rozplánovat, nebo že nejsou schopni zvolené a přijaté plány dodržovat.

Procesem dospívání si projde každý jedinec a je na každém z nás, jak se s problémy s ním popere.

2.6.3 Autorita učitele

Autorita učitele je nezbytným předpokladem pro jeho práci. V dnešní době se však hovoří o krizi autority, protože pro učitele není lehké si autoritu u studentů získat.

Od učitele se očekává, že bude ve třídě vytvářet a udržovat spolupracující atmosféru. To je podmíněné uměním získat si u žáků autoritu. Učitel má ve třídě funkci formálního vůdce. Měl by žáky přimět ke spolupráci, kázni, samostatnosti a tvořivosti.

„Učitelova autorita plyne nejen z jeho formální pozice a sociální role, ale také z citu pro zvláštnosti osobnostního vývoje každého žáka v jeho jedinečnosti.“²⁰

Učitel je ten, kdo má právo řídit a rozhodovat. Proto učitelova autorita závisí na vyjádření učitelova statusu. Dále závisí na kvalitě vyučování, učitel musí látku ovládat a umět ji naučit. Jeho hodina by měla mít svižný začátek, spád a žáci by se měli do výuky zapojit. Učitel by měl dále určit jasná pravidla chování ve třídě. Také si autoritu buduje účinným přístupem k nežádoucímu chování žáků, když účinně a spravedlivě řeší situaci. Správný učitel by také měl svým žákům poradit v různých životních situacích, které jsou pro ně v jejich věku důležité.

Teorii o tom, na čem se učitelova autorita zakládá, je spousta. Já jsem uvedla pouze základní dovednosti, které by měl učitel ovládat, protože učitel by měl být vybaven určitými dovednostmi a vlastnostmi, díky kterým je schopen správně a efektivně vést a vzdělávat studenty. Jakýkoliv člověk, i kdyby měl sebelepší vzdělání, nemusí mít dostatek předpokladů a vlastností k tomu, aby byl dobrým učitelem.

Většina učitelů považuje autoritu za důležitou součást své profese. Je třeba

---

20 VALIŠOVÁ, Alena a kolektiv. *Autorita jako pedagogický problém*. Praha: Karolinum, 1998. 135 s. ISBN 80-7184-624-4. s. 7.

ji neustále udržovat, obnovovat a rozvíjet.

To, co rozvíjí přirozenou autoritu učitele, je zejména způsob pedagogické interakce a komunikace založené na dialogu mezi učitelem a žáky. Partnerský vztah mezi učitelem a žákem vyvolává také přátelskou atmosféru při výuce. Pokud učitel důsledně při výuce využívá dialogu se žáky a vzájemnou spolupráci, potom je jeho přirozená autorita vysoká.

„V pedagogických diskusích je pak třeba kromě jiného promýšlet možnosti rozvíjení autority z hlediska ontogenického vývoje jedince a současně rozpracovávat výchovné funkce autority ve škole a v rodině vzhledem k formování mladých lidí – z hlediska pedagogického je to chápáno spíše jako vztah „vedení“ a „následování“. Pokud budeme na děti a současnou mládež působit jako „skutečné autority“, získáme účinný nástroj k ovlivňování jejího přirozeného osobnostního rozvoje.“²¹

To, co pomáhá dále přirozenou autoritu rozvíjet²², je vysoká profesionální a odborná úroveň, umění vedení a řízení týmu, dovednost komunikovat a kooperovat se skupinou, dovednost předcházet konfliktům a řešit je, umění kombinovat velkorysost, humor, přísnost a důslednost, dovednost zvládat své citové vazby (vazbu k sobě i k ostatním), umění sdělovat pochvalu i kritiku, celkový přirozený image kultivovaného chování a odolnost vůči stresu.

Naopak to, co autoritu učitele oslabuje²³, je například neznalost, nedůslednost, nespravedlnost, nadměrná suverenita, nečestné jednání, nerozhodnost, nedodržování slibů, nevyrovnanost, nízké sebevědomí, nadřazenost, nejistota, manipulativní jednání, hrozby, atd..

Je velmi těžké všechny tyto vlastnosti zkombinovat dohromady, proto také učitelem nemůže být každý.

---

21 VALIŠOVÁ, Alena – KASÍKOVÁ, Hana a kolektiv. *Pedagogika pro učitele*. Praha: Grada Publishing, 2006. 404 s. ISBN 80-247-1734-4. s. 397.

22 VALIŠOVÁ, Alena. *Jak získat, udržet a neztrácet autoritu*. Praha: Grada Publishing, 2008. 144 s. ISBN 978-80-247-2282-5. s. 58.

23 VALIŠOVÁ, Alena. *Jak získat, udržet a neztrácet autoritu*. Praha: Grada Publishing, 2008. 144 s. ISBN 978-80-247-2282-5. s. 56.

3 Praktická část

3.1 Kvantitativní výzkum

3.1.1 Cíl výzkumu

Hlavním cílem mého výzkumu je zjistit, co si studenti a učitelé představují pod pojmem autorita. Dále mě zajímalo, které vlastnosti se studentům a učitelům zdají obohacující a oslabující autoritu, zda si učitelé si dokáží udržet pozornost a zda učitelé dokáží ovládat své emoce.

Formulace výzkumného problému: *Jaké jsou rozdíly mezi odpověďmi studentů a učitelů v otázce autority učitele na osmiletém gymnáziu?*

3.1.2 Výzkumný soubor

Cílovou skupinou mého výzkumu jsou studenti a učitelé Gymnázia Františka Palackého v Neratovicích. Dotazníky jsem rozdávala studentům školy v jejich třídách. Záměrně a také kvůli absenci některých tříd díky lyžařskému výcviku, jsem rozdala dotazníky pouze v terciích (3. ročník osmiletého gymnázia), sextách (6. ročník osmiletého gymnázia) a oktávách (8. ročník osmiletého gymnázia - maturanti).

Dotazníky pro profesory jsem rozeslala pomocí e-mailu. Bohužel mi spousta profesorů neposlala vyplněný dotazník zpět, proto je počet respondentů z řad profesorů velmi nízký.

3.1.3 Metoda získávání dat

Pro tento kvantitativní výzkum jsem zvolila jako nejvhodnější metodu sběru dat dotazníkové šetření. Tato metoda (dotazník) má splnit hlavní cíle mého výzkumu. Dotazník pro studenty je odlišný od dotazníku pro učitele. V dotazníku byly použity uzavřené otázky, ale i otevřené a polootevřené otázky, aby studenti a učitelé mohli sami formulovat své odpovědi.

3.1.4 Stanovení předpokladů

Předpoklad 1: „Předpokládám, že 60% respondentů z řad učitelů uvádí znalosti a zkušenosti jako nejvýznamnější vlastnost, která ovlivňuje autoritu učitele.“

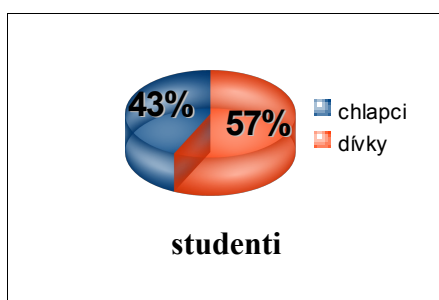
Předpoklad 2: „Předpokládám, že 90% respondentů z řad učitelů tvrdí, že dokáží ovládat své emoce, když ho některý ze studentů provokuje.“

Předpoklad 3: „Předpokládám, že 50% respondentů z řad studentů uvádí spravedlnost jako nejvýznamnější vlastnost, která ovlivňuje autoritu učitele.“

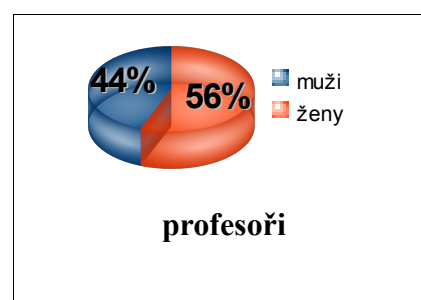
Předpoklad 4: „Předpokládám, že 75% respondentů z řad studentů tvrdí, že si učitel nedokáže udržet pozornost, pořádek a klid ve třídě.“

3.1.5 Kvantitativní zpracování dat

Mého výzkumu se zúčastnilo celkem 84 studentů a 18 profesorů, kteří vyplnili můj dotazník (viz. příloha). Mezi oslovenými studenty bylo 48 dívek a 36 chlapců. Mezi oslovenými učiteli bylo 10 žen a 8 mužů.

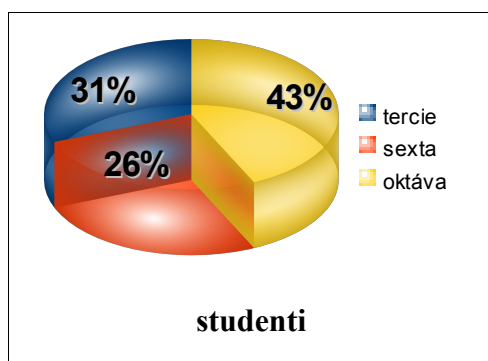

Graf č. 1

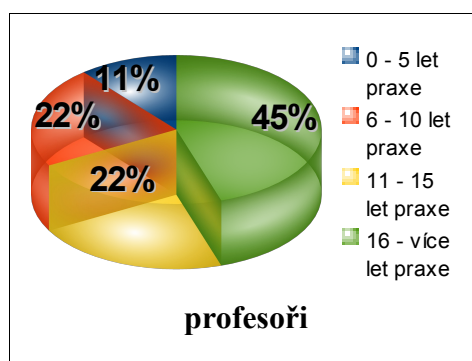

Graf č. 2

Respondenty z řad studentů jsem dále rozdělila podle ročníku, který na gymnáziu navštěvují. Výzkumu se tedy zúčastnilo 26 studentů z tercií (3. ročník osmiletého gymnázia), 22 studentů ze sext (6. ročník osmiletého gymnázia) a 36 studentů z oktáv (8. ročník osmiletého gymnázia – maturanti). Učitele jsem rozdělila podle počtu let jejich praxe ve škole.

Graf č. 3

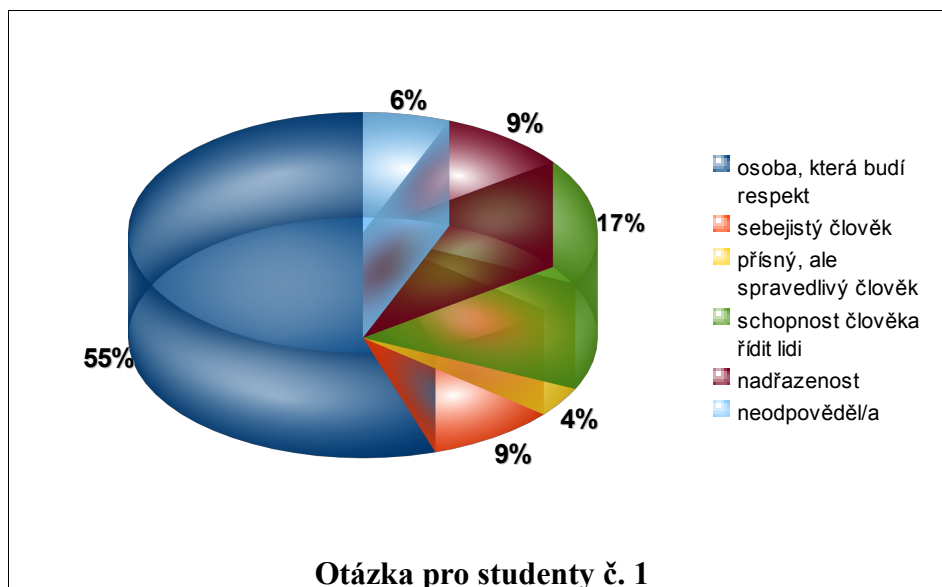

Graf č. 4

3.1.6 Výsledky výzkumu

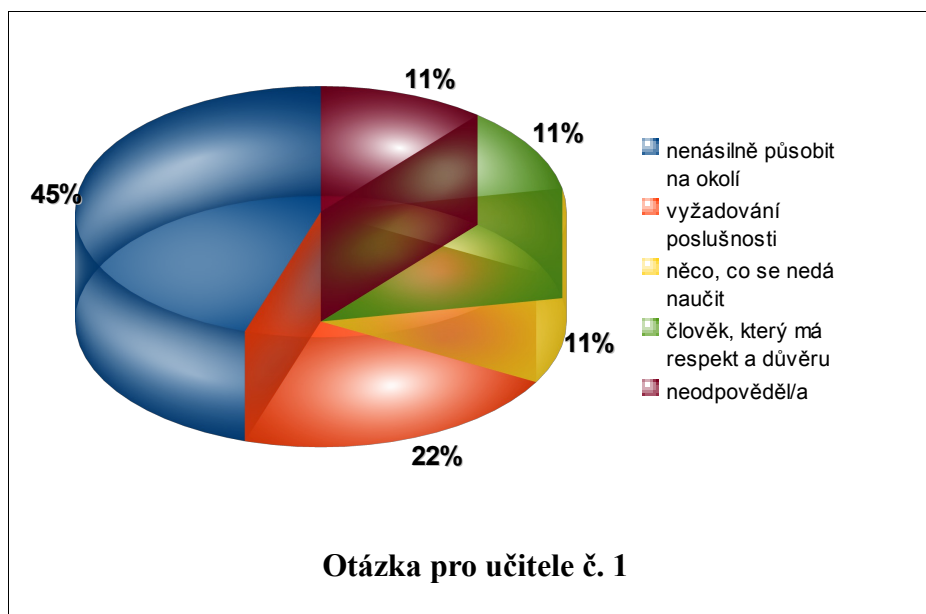
Přesto, že jsem si studenty rozdělila podle pohlaví a ročníku a učitele podle pohlaví a počtu let praxe, rozhodla jsem se, že ve výsledcích nebudu blíže specifikovat strukturu skupiny respondentů, jelikož je to nepodstatné. Můj výzkum je založený na srovnávání jednotlivých odpovědí studentů s odpověďmi učitelů, proto jsem zvolila tento postup. Výsledky tohoto výzkumu se vztahují pouze na mé respondenty z řad studentů a učitelů Gymnázia Františka Palackého v Neratovicích.

Otázka pro studenty č. 1: Co si představíš pod pojmem autorita?

Graf č. 5

Otázka pro učitele č. 1: Co si představíte pod pojmem autorita?

Graf č. 6

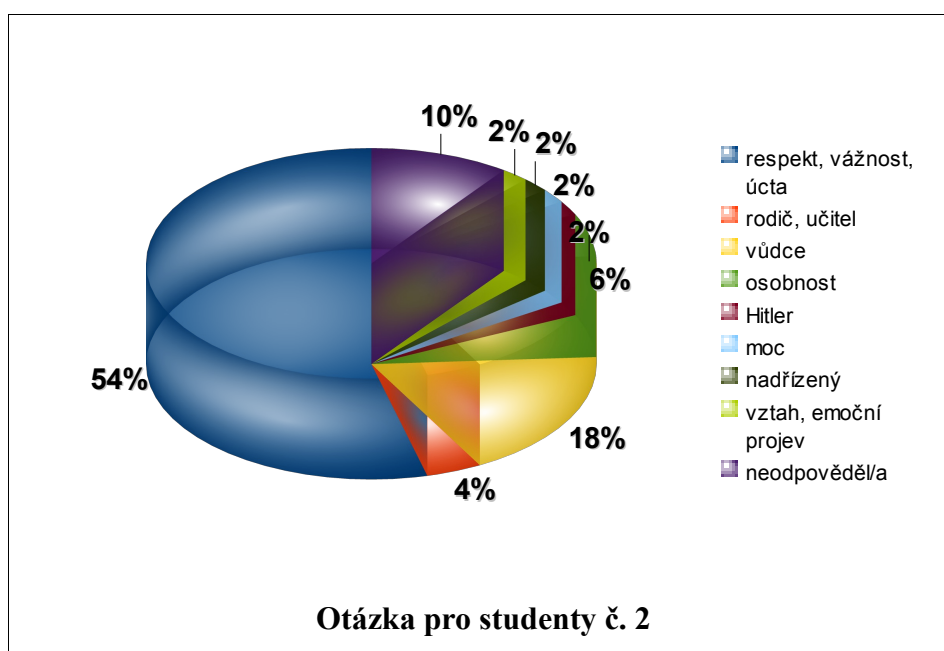
V první otázce mne zajímalo, co si respondenti představují pod pojmem autorita. Odpovědi respondentů z řad studentů jsou následující: 55% si představují osobu, která budí u ostatních respekt a úctu, 17% si myslí, že je to schopnost řídit lidi, 9% si pod tímto pojmem představuje nadřazenost nebo sebejistého člověka,

4% si představují přísného, ale spravedlivého člověka. 5% dotazovaných studentů vůbec neodpovědělo.

Odpovědi respondentů z řad učitelů jsou následující: 45% tvrdí, že je to nenásilné působení na okolí, 22% tvrdí, že je to vyžadování poslušnosti, 11% říká, že je to člověk, který budí respekt a důvěru a 11% tvrdí, že je to něco, co se nedá naučit. 11% dotazovaných učitelů vůbec neodpovědělo.

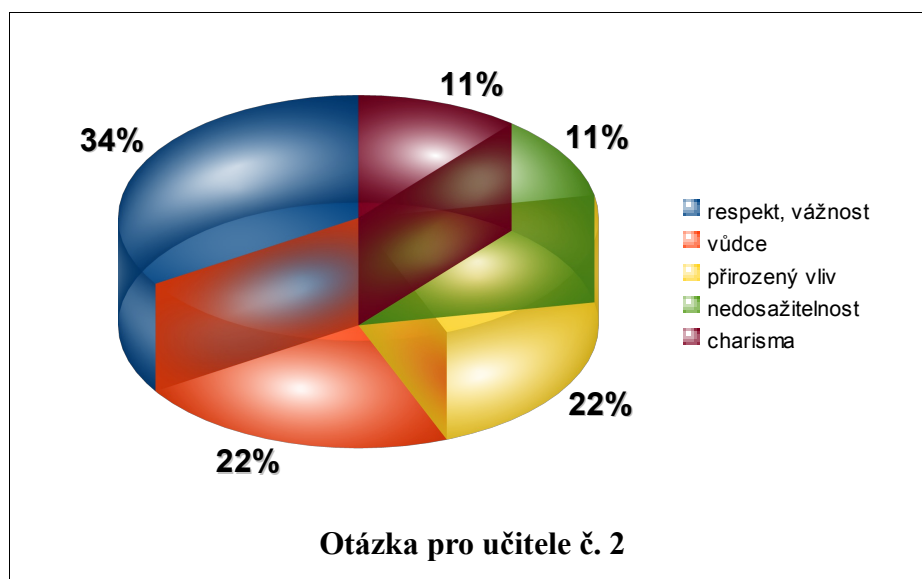
Rozdíly v odpovědích jsou zřejmé. Každý z respondentů si pod tímto slovem představí něco jiného.

Otázka pro studenty č. 2: Napiš alespoň jedno synonymum ke slovu *autorita*?

Graf č. 7

Otázka pro učitele č. 2: Napište alespoň jedno synonymum ke slovu *autorita*?

Graf č. 8

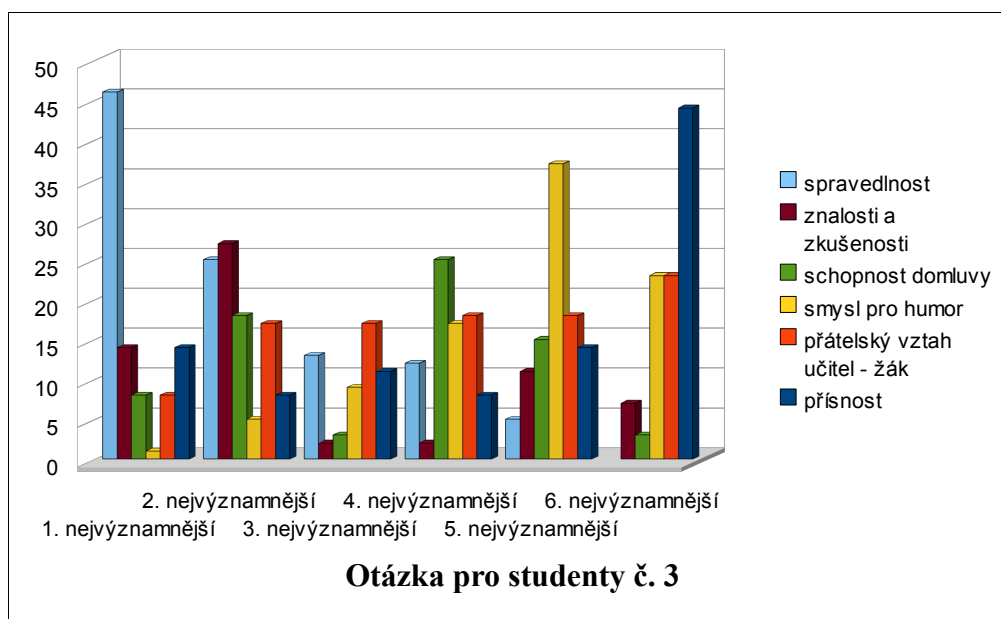
U otázky číslo 2 jsem chtěla, aby mi každý napsal alespoň jedno synonymum ke slovu *autorita*.

54% respondentů z řad studentů napsalo jako synonymum respekt, úcta nebo vážnost, 18% napsalo jako synonymum vůdce, 6% napsalo jako synonymum osobnost, 4% napsalo rodič nebo učitel a 2% napsalo jako synonymum vztah, emoční projev, nadřizený, moc, Hitler. 10% dotazovaných vůbec neodpovědělo.

34% respondentů z řad učitelů napsalo jako synonymum respekt nebo vážnost, 22% napsalo jako synonymum vůdce a přirozený vliv a 11% napsalo jako synonymum nedosažitelnost a charisma.

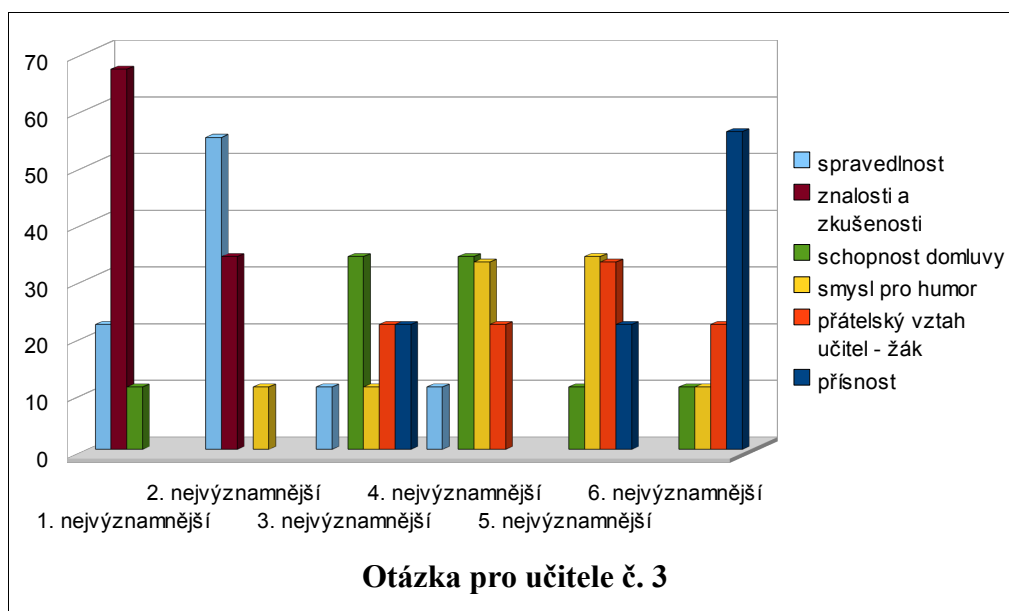
Když odpovědi studentů a učitelů porovnáme, tak se shodují v tom, že jako nejčastější synonymum si všichni vybaví respekt, vážnost nebo úctu. Jako druhé nejčastější synonymum si vybaví vůdce. Ostatní odpovědi se lišili. Odpověď Hitler mne zaskočila, protože nechápu, jak pro někoho může být autoritou, ale respektuji názor každého jedince, proto jsem zde tuto odpověď také uvedla.

Otázka pro studenty č. 3: Seřad' následující vlastnosti podle významnosti tak, jak podle Tebe ovlivňují autoritu učitele?

Graf č. 9

Otázka pro učitele č. 3: Seřad'te následující vlastnosti podle významnosti tak, jak podle Vás ovlivňují autoritu učitele?

Graf č. 10

U otázky číslo 3 měli respondenti seřadit vlastnosti učitele podle významnosti tak, jak podle nich ovlivňují autoritu. Vyhodnotit tuto otázku bylo

velmi těžké.

Jak lze vyčíst z grafů, jako nejvýznamnější vlastnost respondenti z řad studentů uváděli spravedlnost (46%) a respondenti z řad učitelů znalosti a zkušenosti (67%), tudíž zde je v odpovědích velký rozdíl. Někteří učitelé také uvedli spravedlnost, ale těch bylo pouhých 22%. 14% studentů uvedlo znalosti a zkušenosti jako nejvýznamnější vlastnost ovlivňující autoritu učitele.

Jako druhou nejvýznamnější vlastnost uvedli respondenti z řad studentů znalosti a zkušenosti (27%) a respondenti z řad učitelů spravedlnost (55%). Odpovědi se opět velmi liší. 25% studentů uvedlo spravedlnost jako druhou nejvýznamnější vlastnost a 34% učitelů uvedlo znalosti a zkušenosti.

Odpovědi na třetí nejvýznamnější vlastnost se liší, protože jak lze z grafu dále vyčíst, respondenti z řad studentů uvedli přátelský vztah učitel – žák (17%) a respondenti z řad učitelů uvedli schopnost domluvy (34%). 13% studentů uvedlo spravedlnost jako třetí nejvýznamnější vlastnost a 22% učitelů shodně uvedlo přátelský vztah učitel – žák a přísnost.

Odpovědi na čtvrtou nejvýznamnější vlastnost jsou ovšem stejné, jak u respondentů z řad studentů, tak u respondentů z řad učitelů. 25% studentů uvedlo schopnost domluvy jako čtvrtou nejvýznamnější vlastnost a 34% učitelů odpovědělo stejně. Dále pak 18% studentů napsalo přátelský vztah učitel – žák a 33% učitelů napsalo smysl pro humor jako čtvrtou nejvýznamnější vlastnost, která ovlivňuje autoritu učitele.

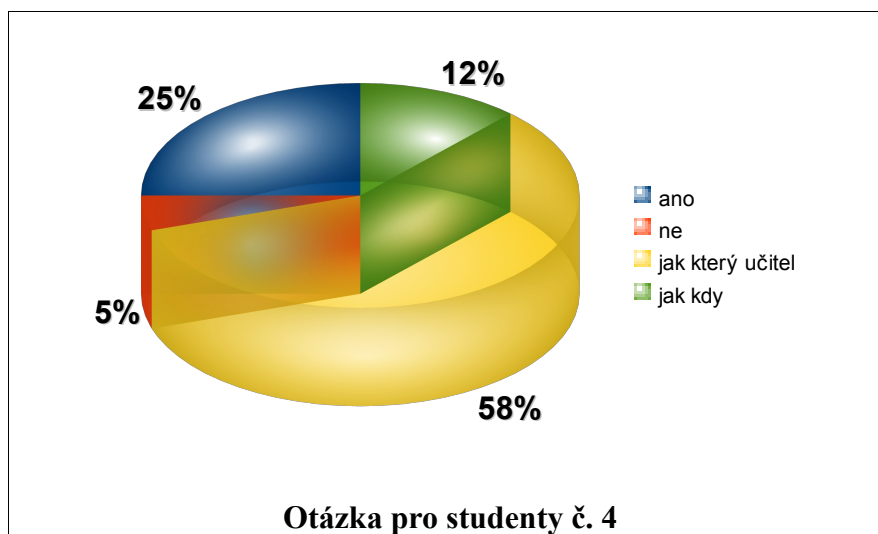
Předposlední pátou nejvýznamnější vlastnost uvedli respondenti také stejnou. 37% respondentů z řad studentů uvedlo jako pátou nejvýznamnější vlastnost smysl pro humor a 34% respondentů z řad učitelů uvedlo stejnou odpověď. 18% studentů a 33% učitelů pak opět shodně uvedlo přátelský vztah učitel – žák.

Jako poslední nejméně významnou vlastnost uvedlo 44% respondentů z řad studentů přísnost a 56% respondentů z řad učitelů odpovědělo stejně. Dále pak 23% studentů napsalo smysl pro humor a přátelský vztah učitel – žák jako nejméně významnou vlastnost a 22% učitelů také napsalo přátelský vztah učitel - - žák.

Ostatní odpovědi lze z grafů hezky vyčíst.

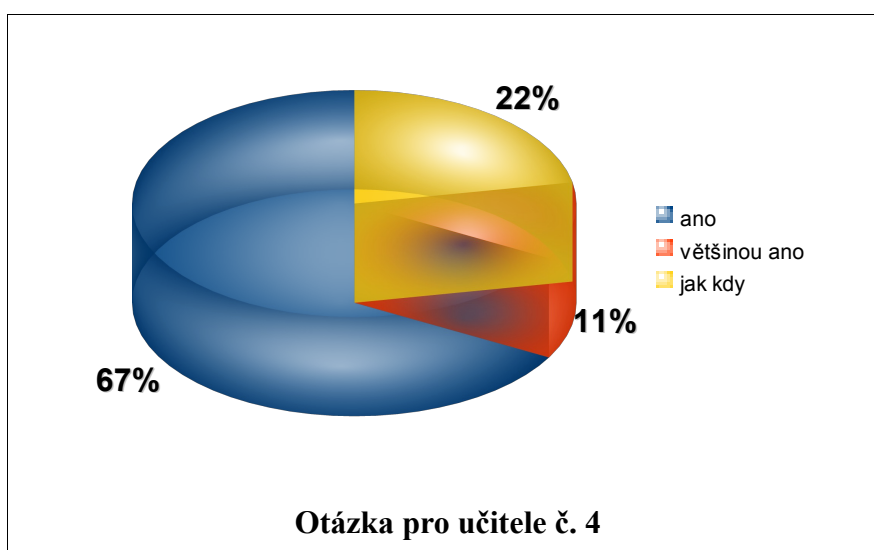

Otázka pro studenty č. 4: **Dokáží si učitelé udržet pozornost, pořádek a klid ve třídě?**

Graf č. 11

Otázka pro učitele č. 4: **Dokážete si ve třídě udržet pozornost, pořádek a klid?**

Graf č. 12

Otázka číslo 4 byla velmi jednoduchá. Chtěla jsem zjistit, zda si učitelé dokážou ve třídě udržet pozornost, pořádek a klid.

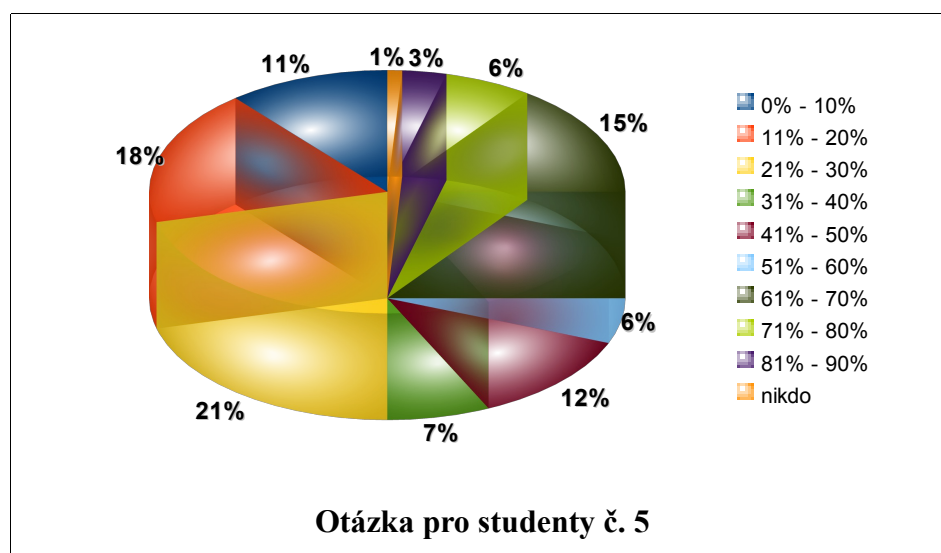
58% respondentů z řad studentů uvedlo odpověď „jak který učitel“, 25% napsalo, že si učitelé umí udržet pořádek, klid a pozornost, 5% napsalo, že si učitelé neumí udržet pořádek, klid a pozornost ve třídě a 12% uvedlo odpověď „jak

kdy“.

67% respondentů z řad učitelů napsalo, že si umí udržet pořádek, klid a pozornost ve třídě, 11% většinou ano a 22% uvedlo odpověď „jak kdy“.

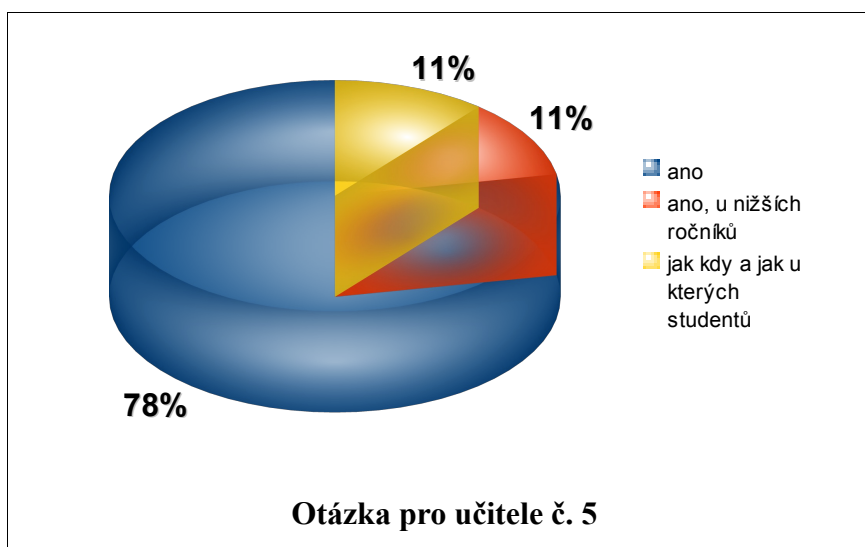
Z těchto odpovědí vyplývá, že většina dotazovaných učitelů si myslí, že umí udržet pořádek, klid a pozornost ve třídě, kdežto většina dotazovaných studentů uvedla odpověď „jak který učitel“, tudíž si nemyslí, že většina učitelů umí pořádek, klid a pozornost udržet.

Otázka pro studenty č. 5: **Odhadni, kolik procent učitelů z Vašeho pedagogického sboru má u studentů přirozenou autoritu?**

Graf č. 13

Otázka pro učitele č. 5: **Myslíte si, že máte u studentů přirozenou autoritu?**

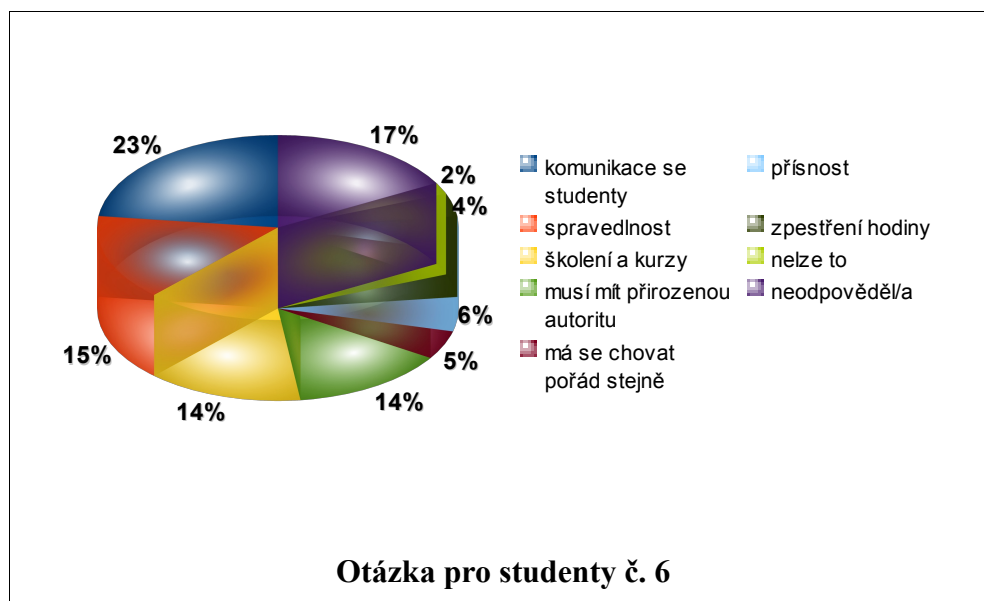

Graf č. 14

Otázka číslo 5 se týká přirozené autority učitele a je opět těžká na vyhodnocení. Procentuální odhad studentů je z mého pohledu velmi nepřesný. Respondenti si spíše vymýšleli, než aby inteligentně přemýšleli. Mrzí mě, že jsem otázku nezformulovala jinak, myslela jsem, že to pro ně nebude tak těžké.

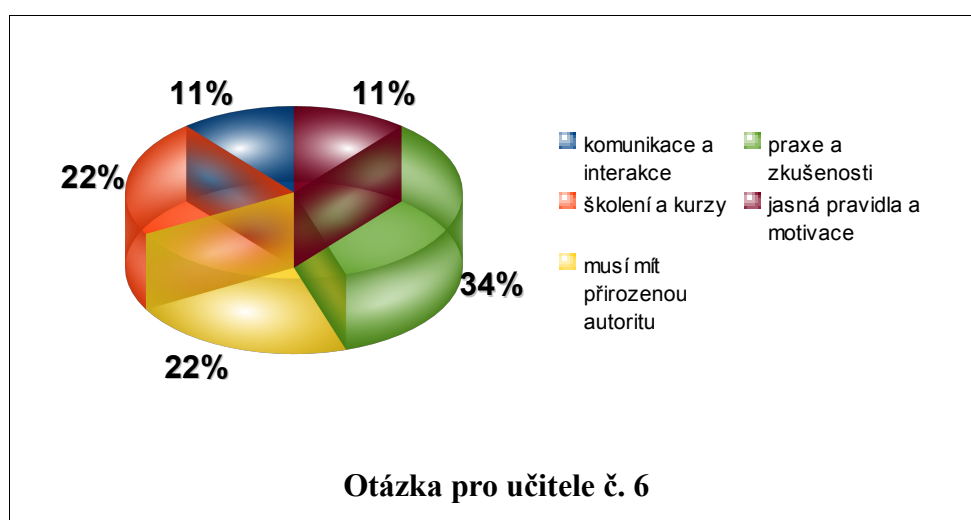
Každopádně 78% dotazovaných učitelů si myslí, že má u studentů přirozenou autoritu. S touto odpovědí se shodlo pouhých 6% dotazovaných studentů, což vypovídá o způsobu vyplnění této otázky. 11% respondentů z řad učitelů si myslí, že má přirozenou autoritu jen u nižších ročníků a 11% napsalo odpověď „jak kdy a jak u kterých studentů“. Tyto odpovědi ani nelze s odpověďmi studentů srovnat.

Otázka pro studenty č. 6: **Jakým způsobem si myslíš, že může učitel svou autoritu udržovat a obnovovat (odborná školení, kurzy komunikace, apod.)?**

Graf č. 15

Otázka pro učitele č. 6: **Jakým způsobem si myslíte, že můžete autoritu u studentů udržovat a obnovovat (odborná školení, kurzy komunikace, apod.)?**

Graf č. 16

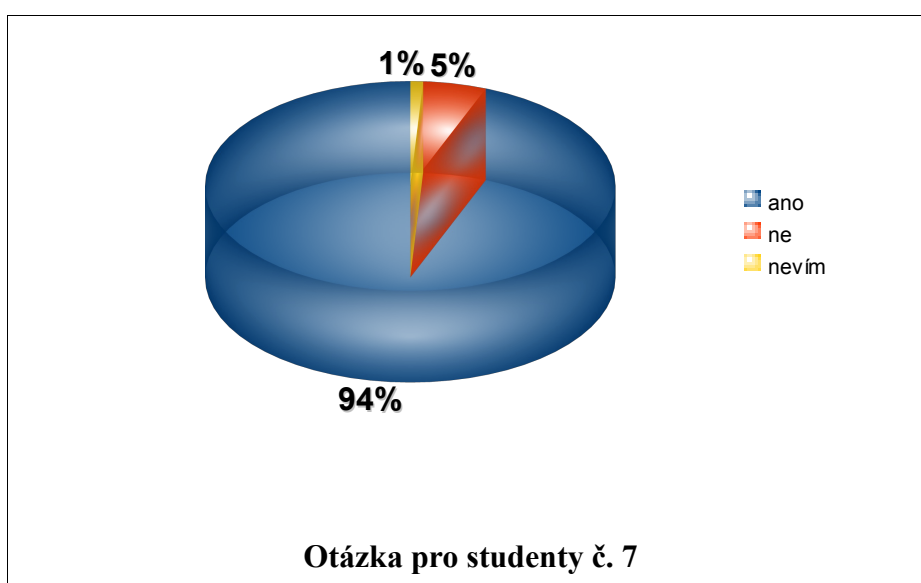
V otázce číslo 6 mne zajímalo, jakým způsobem si učitel může svou autoritu udržovat a obnovovat.

23% respondentů z řad studentů odpovědělo, že komunikací se studenty, 15% odpovědělo, že si jí udrží když bude spravedlivý, 14% napsalo, že učitel prostě musí mít přirozenou autoritu, 14% by doporučilo odborná školení a kurzy, 6% si myslí, že by měl být učitel více přísný, 5% odpovědělo, že se má učitel pořád chovat stejně, 4% by doporučilo zpestřit vyučovací hodiny a 2% tvrdí, že to nelze. 17% dotazovaných studentů vůbec neodpovědělo.

Respondenti z řad učitelů odpověděli následovně: 34% si myslí, že to lze pouze praxí v oboru a získanými zkušenostmi, 22% by doporučila odborná školení a kurzy, 22% tvrdí, že musí mít přirozenou autoritu, 11% upřednostňuje komunikaci a interakci s žáky, 11% by nastolilo jasná pravidla a žáky by motivovali.

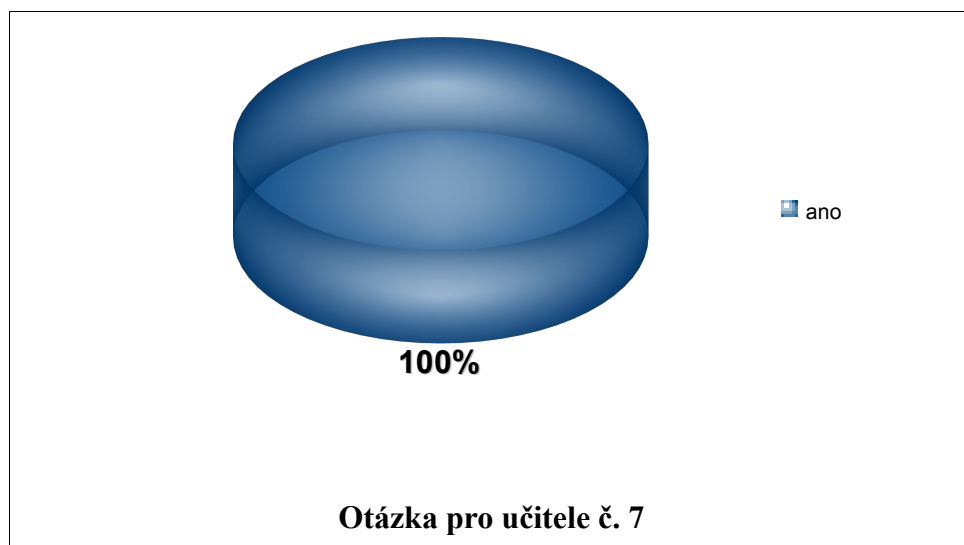
Odpovědi mých respondentů se opět liší, pouze odpovědi jako, že učitel musí mít přirozenou autoritu, nebo doporučení odborných školení a kurzů se téměř shodovaly.

Otázka pro studenty č. 7: **Myslíš si, že je autorita učitele v dnešní škole oprávněná (nutná, potřebná)?**

Graf č. 17

Otázka pro učitele č. 7: **Myslíte si, že autorita učitele je v dnešní škole oprávněná (nutná, potřebná)?**

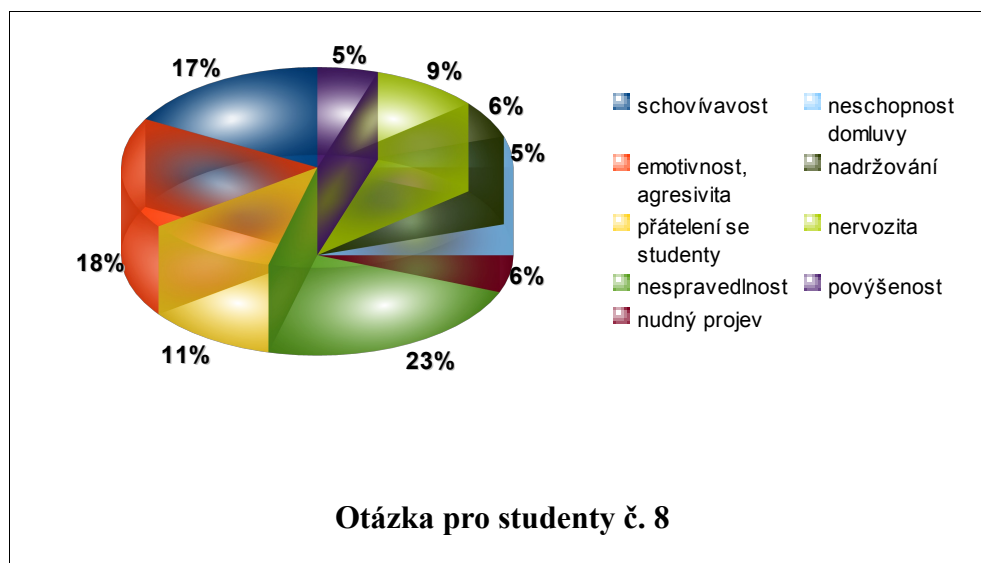
Graf č. 18

U otázky číslo 7 bylo lehké vyhodnotit výsledky.

94% dotazovaných studentů si myslí, že je autorita v dnešní škole nutná a potřebná, 5% si myslí, že není nutná a potřebná a 1% dotazovaných studentů neví. Odpověď respondentů z řad učitelů je jednoznačná: 100% si myslí, že je autorita nutná a potřebná.

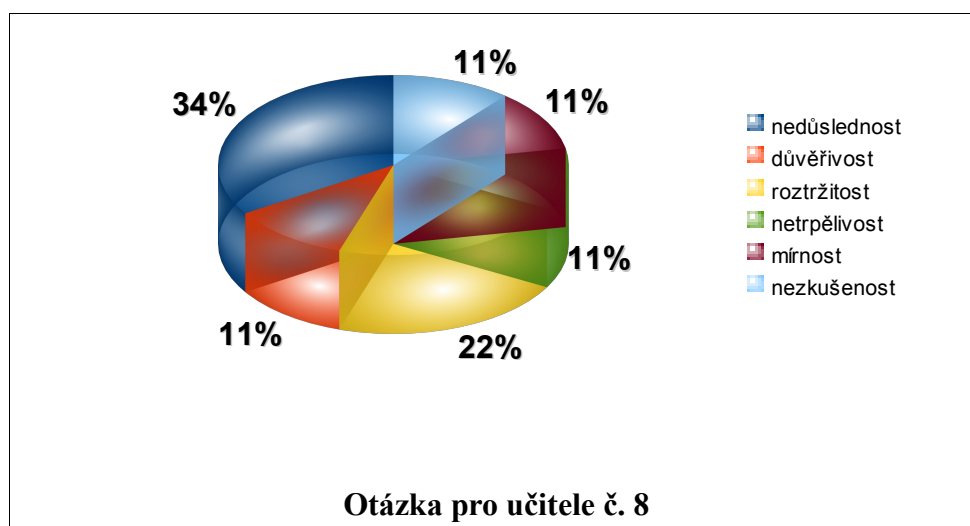
Odpovědi se shodovaly, tudíž na tuto otázku mají dotazovaní studenti stejný názor jako dotazovaní učitelé.

Otázka pro studenty č. 8: **Napiš jednu vlastnost, která podle Tebe oslabuje autoritu učitele?**

Graf č. 19

Otázka pro učitele č. 8: **Která Vaše vlastnost si myslíte, že oslabuje Vaši autoritu?**

Graf č. 20

U otázky číslo 8 jsem chtěla, aby mi respondenti napsali jednu vlastnost, která podle nich oslabuje autoritu učitele.

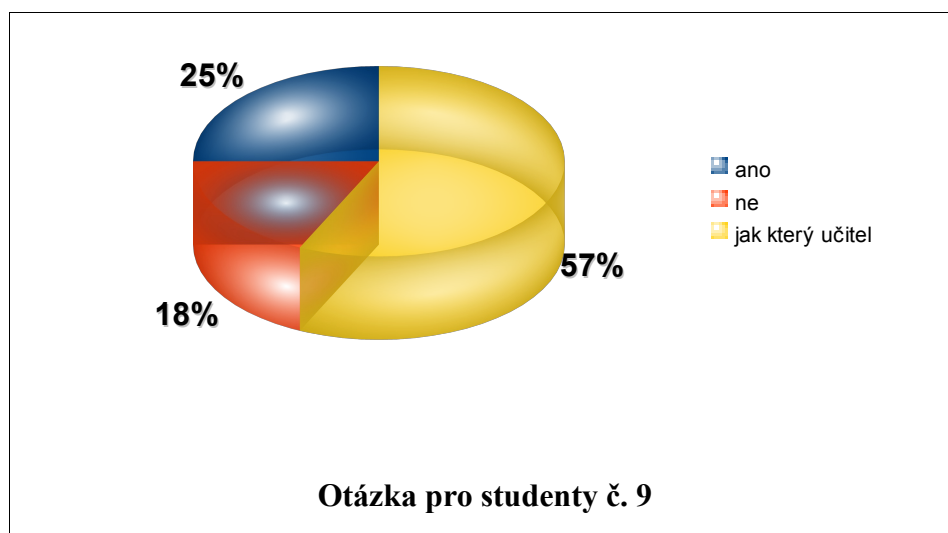
Respondenti z řad studentů odpověděli: nespravedlnost (23%), agresivita

a emotivnost (18%), schovívavost (17%), přátelení se studenty (11%), nervozita (9%), nadřování (6%), nudný projev (6%), neschopnost domluvy (5%) a povýšenost (5%).

Respondenti z řad učitelů odpověděli: nedůslednost (34%), roztržitost (22%), důvěřivost (11%), netrpělivost (11%), mírnost (11%) a nezkušenost (11%).

Odpovědi se v ničem neshodovaly.

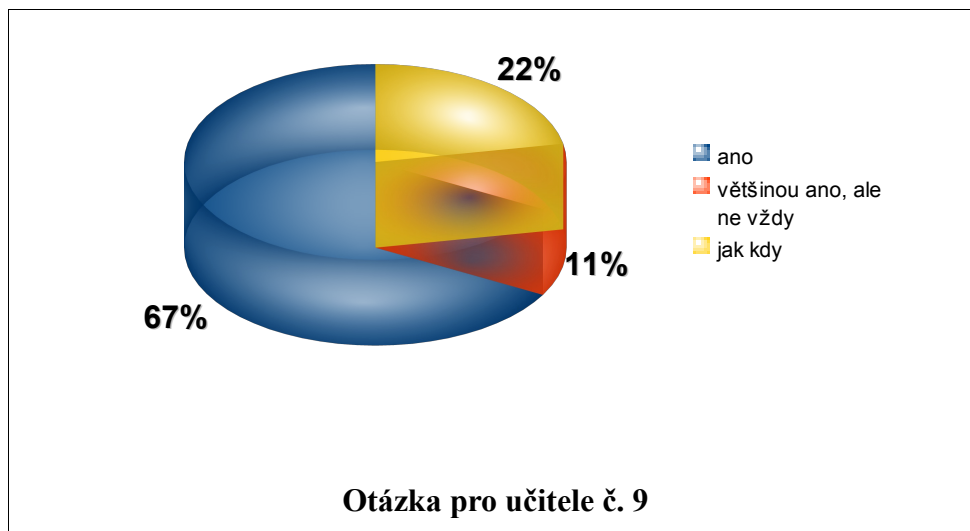
Otázka pro studenty č. 9: **Dokáží učitelé ovládat své emoce, když ho některý z žáků provokuje?**

Graf č. 21

Otázka pro učitele č. 9: **Dokážete ovládat své emoce, když Vás některý ze studentů provokuje?**

Graf č. 22

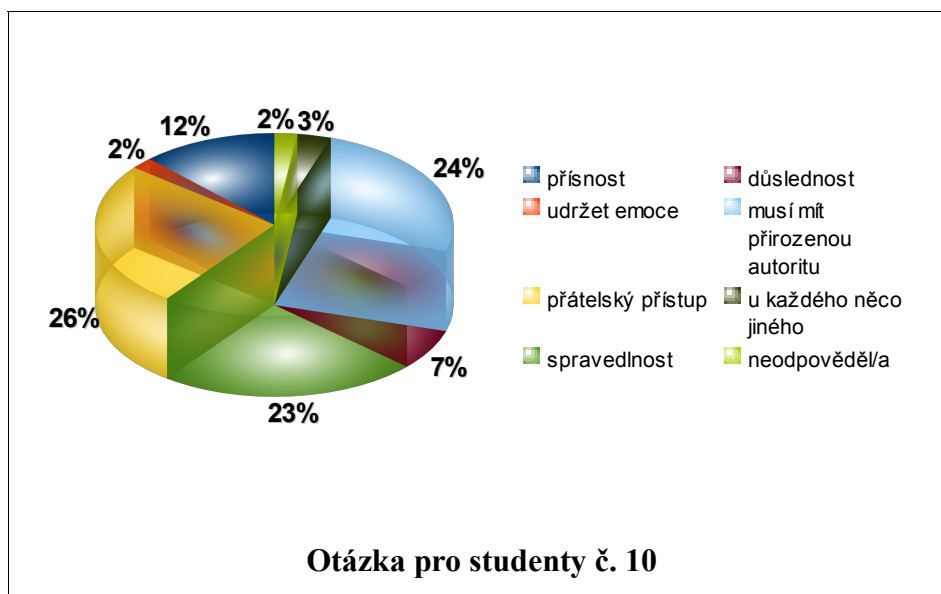
Otázka číslo 9 byla také lehká na zodpovězení a vyhodnocení. Otázka zněla, zda učitelé umí ovládat své emoce, když je některý ze studentů provokuje.

57% respondentů z řad studentů uvedlo, jak který učitel umí ovládat své emoce, 25% uvedlo, že učitelé umí ovládat své emoce, 18% uvedlo, že neumí ovládat své emoce.

Odpovědi respondentů z řad učitelů jsou podobné. 67% si myslí, že umí ovládat své emoce, 22% říká, že jak kdy dokáží ovládnout své emoce a 11% tvrdí, že většinou je ovládají, ale ne vždy.

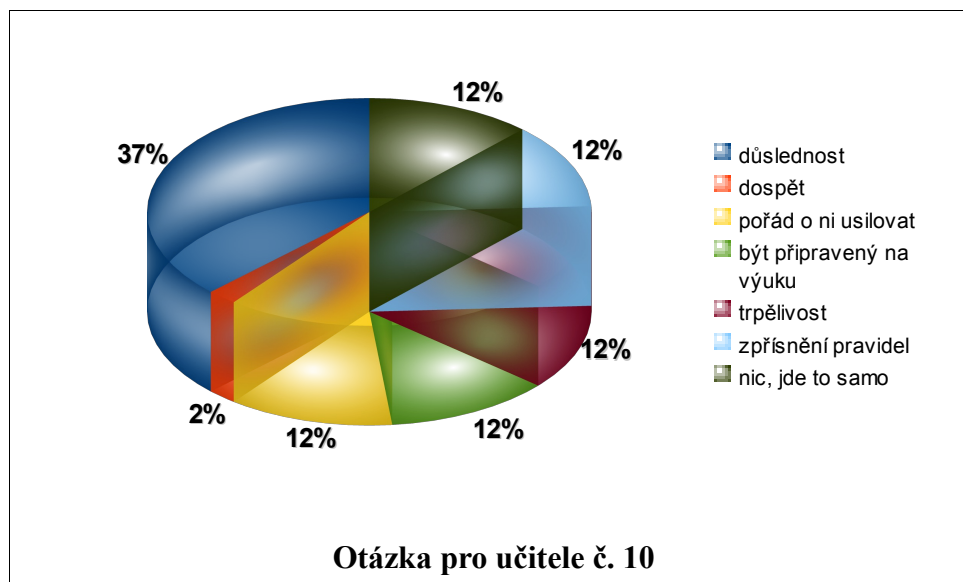
Odpovědi se v podstatě shodují.

Otázka pro studenty č. 10: **Co si myslíš, že by měl učitel udělat pro to, aby si získal autoritu?**

Graf č. 23

Otázka pro učitele č. 10: **Co si myslíte, že byste měl/a udělat pro získání autority u studentů?**

Graf č. 24

Poslední otázka číslo 10 se týkala toho, co by mohl učitel udělat pro to, aby si získal u studentů autoritu.

Dotazovaní studenti odpověděli následovně: 26% by doporučila

přátelštější přístup ke studentům, 24% tvrdí, že učitel musí prostě mít přirozenou autoritu, 23% by chtělo, aby učitelé byli spravedlivější, 12% tvrdí, že si jí získají přísností, 7% tvrdí, že pomohla by důslednost učitelů, 3% říká, že u každého učitele je to něco jiného, 2% by doporučilo pouze ovládat emoce a 2% vůbec neodpovědělo.

Z odpovědí dotazovaných učitelů vyplývá to, že učitelé si myslí, že by jim pomohlo: 37% důslednost, 12% zpřísnění pravidel, 12% trpělivost, 12% pořád o ni usilovat, 12% být připravený na výuku, 12% nic, jde to samo, 2% dospět.

Odpovědi dotazovaných studentů a učitelů jsou rozdílné, pouze otázka důslednosti je shodná.

3.1.7 Závěr výzkumu

Při prokazování Předpokladu 1 byla stěžejní otázka číslo 3. Celkem 67% respondentů z řad učitelů odpovědělo, že znalosti a zkušenosti jsou nejvýznamnějšími vlastnostmi, které ovlivňují autoritu učitele. Bylo dosaženo hranice pro potvrzení Předpokladu 1, proto byl potvrzen.

Při prokazování Předpokladu 2 byla stěžejní otázka číslo 9. Celkem 67% respondentů z řad učitelů odpovědělo, že dokáží ovládat své emoce, když ho některý ze studentů provokuje. Nebylo dosaženo hranice pro potvrzení Předpokladu 2, proto nebyl potvrzen.

Při prokazování Předpokladu 3 byla stěžejní otázka číslo 3. Celkem 46% respondentů z řad studentů odpovědělo, že spravedlnost je nejvýznamnější vlastností, která ovlivňuje autoritu učitele. Nebylo dosaženo hranice pro potvrzení Předpokladu 3, proto nebyl potvrzen.

Při prokazování Předpokladu 4 byla stěžejní otázka číslo 4. Celkem 5% respondentů z řad studentů odpovědělo, že si učitelé nedokážou udržet pořádek, klid a pozornost ve třídě. Nebylo dosaženo hranice pro potvrzení Předpokladu 4, proto nebyl potvrzen.

4 Závěr

Autorita učitele byla, je a bude vždy aktuální problematikou. Proto jsem si také vybrala tuto tematiku jako téma mé bakalářské práce.

K teoretické části mé práce nemám co bych dodala. Téma je tak široké, že by se na něj dala napsat spousta doplňujících věcí. Myslím si, že jsem to nejdůležitější, co bylo třeba zmínit, uvedla a práce působí jako kompletní a celistvá.

Velkou část práce jsem věnovala výzkumu. Z výsledků výzkumu vyplývá, že autorita učitele je studenty vnímána poměrně jinak, než jak ji vnímají sami učitelé. Jelikož jsem toto gymnázium sama navštěvovala a učitele znám osobně, vím, že jsou to vzdělaní lidé se spoustou zkušeností a s přirozenou autoritou. Dnešní studenti jsou velmi sobečtí a neuvědomují si, že jejich učitelé jsou také jen lidé, kteří mají své problémy a starosti. Studenti si přejí, aby jim bylo vyhověno, avšak aby ulehčili práci svým učitelům, to je ani nenapadne. Z odpovědí byla tato skutečnost zjevná.

Největší rozdíly v odpovědích byly především u otevřených otázek. Každý si například pod pojmem autorita představí něco jiného. Také otázka přirozené autority mne velmi překvapila. Dotazovaní učitelé převážně věří, že mají u studentů přirozenou autoritu, kdežto dotazovaní studenti si to nemyslí. A jako poslední bych zmínila odpovědi na otázku, která se týkala toho, co by měl učitel udělat pro to, aby si získal autoritu u studentů. Z odpovědí dotazovaných učitelů je zřejmé, že učitelé ví o svých nedokonalostech, kdežto z odpovědí studentů je zřejmé, že když bude učitel hodnější, bude student možná poslouchat, protože pořád vyžadují nějaké úlevy a ústupy učitelů. Studenti by se také měli naučit pokoře a poslušnosti, i když z vlastní zkušenosti vím, že v tomto věku je to velmi těžké.

Použitá literatura

- POSSEHL, Gianna – KITTEL, Frank. *Jak se prosadit a přesvědčit ostatní: prosadte své návrhy, nápady a projekty*. Praha: Grada Publishing, 2008. 160 s. ISBN 987-80-247-2677-9.
- TAXOVÁ, Jiřina. *Pedagogicko-psychologické zvláštnosti dospívání*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1987. 273 s. ISBN 14-426-87.
- VALIŠOVÁ, Alena. *Asertivita v rodině a ve škole*. Jinočany: H&H, 1998. 181 s. ISBN 80-86022-41-2.
- VALIŠOVÁ, Alena. *Autorita ve výchově: vzestup, pád, nebo pomalý návrat*. Praha: Karolinum, 1999. 185 s. ISBN 80-7184-857-3.
- VALIŠOVÁ, Alena. *Jak získat, udržet a neztrácet autoritu*. Praha: Grada Publishing, 2008. 144 s. ISBN 978-80-247-2282-5.
- VALIŠOVÁ, Alena a kolektiv. *Autorita jako pedagogický problém*. Praha: Karolinum, 1998. 135 s. ISBN 80-7184-624-4.
- VALIŠOVÁ, Alena – KASÍKOVÁ, Hana a kolektiv. *Pedagogika pro učitele*. Praha: Grada Publishing, 2006. 404 s. ISBN 80-247-1734-4.

Doporučená literatura

- GAVORA, Peter. *Úvod do pedagogického výzkumu*. Brno: Paido, 2000. 207 s. ISBN 80-85931-79-6.
- LUKAS, Josef - SMOLÍK, Josef. *Psychologie vůdcovství*. Brno: Computer Press, 2008. 208 s. ISBN 978-80-251-2139-9.
- PAŘÍZEK, Vlastimil. *Obecná pedagogika*. Praha: Karolinum, 1994. 71 s. ISBN 80-7066-339-1.
- ŠANDEROVÁ, Jadwiga. *Jak číst a psát odborný text ve společenských vědách: několik zásad pro začátečníky*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2005. ISBN 80-86429-40-3.
- UHER, Jan. *Problém kázně*. Praha: Dědictví Komenského, 1924. 218 s. ISBN neuvedeno.

Přílohy

Příloha č. 1 - Dotazník pro studenty

Milí studenti, milé studentky!

Dostává se Vám do rukou dotazník, jehož vyplněním přispějete ke vzniku mého výzkumu na téma: „Autorita učitele na osmiletém gymnáziu: porovnání hodnocení pedagogů studenty s jejich vlastním sebehodnocením.“ Chtěla bych Vás proto požádat o pár minut Vašeho času k jeho vyplnění. Můj výzkum zastřešuje Univerzita Pardubice. Dotazník je zcela anonymní, žádné údaje nebudou použity k jiným účelům.

Pohlaví:

Ročník:

Datum:

1. Co si představíš pod pojmem autorita?

.....
.....

2. Napiš alespoň jedno synonymum ke slovu *autorita*?

.....

3. Seřad' následující vlastnosti podle významnosti tak, jak podle Tebe ovlivňují autoritu učitele?

smysl pro humor	.....
spravedlivost	.....
znalosti a zkušenosti	.....
přátelský vztah učitel – žák	.....
schopnost domluvy	.....
přísnost	.....

4. Dokáží si učitelé udržet pozornost, pořádek a klid ve třídě?

- a) ano
- b) ne
- c) jiná odpověď.....

5. Odhadni, kolik procent učitelů z Vašeho pedagogického sboru má u studentů přirozenou autoritu?

.....

6. Jakým způsobem si myslíš, že může učitel svou autoritu udržovat a obnovovat (odborná školení, kurzy komunikace, apod.)?

.....

7. Myslíš si, že je autorita učitele v dnešní škole oprávněná (nutná, potřebná)?

- a) ano
- b) ne
- c) jiná odpověď.....

8. Napiš jednu vlastnost, která podle Tebe oslabuje autoritu učitele?

.....

9. Dokáží učitelé ovládat své emoce, když ho některý z žáků provokuje?

- a) ano
- b) ne
- c) jiná odpověď.....

10. Co si myslíš, že by měl učitel udělat proto, aby si získal autoritu?

.....

Příloha č. 2 - Dotazník pro učitele

Vážený pane profesore, vážená paní profesorko!

Dostává se Vám do rukou dotazník, jehož vyplněním přispějete ke vzniku mého výzkumu na téma: „Autorita učitele na osmiletém gymnáziu: porovnání hodnocení pedagogů studenty s jejich vlastním sebehodnocením.“ Chtěla bych Vás proto požádat o pár minut Vašeho času k jeho vyplnění. Můj výzkum zastřešuje Univerzita Pardubice. Bohužel nevím, jak docílit toho, aby Vaše odpovědi byly anonymní, ale máte mé čestné slovo, že zjištěné údaje nebudu nikde jednotlivě prezentovat. Odpovědi vpisujte, nebo označte například jinou barvou. Dotazníky poté zasílejte zpět na mou e-mailovou adresu (kacermcdonald@seznam.cz).

Pohlaví:

Počet let praxe ve škole:

Datum:

1. Co si představíte pod pojmem autorita?

.....

2. Napište alespoň jedno synonymum ke slovu *autorita*?

.....

3. Seřad'te následující vlastnosti podle významnosti tak, jak podle Vás ovlivňují autoritu učitele?

smysl pro humor .....

spravedlivost .....

znalosti a zkušenosti .....

schopnost domluvy .....

přátelský vztah učitel – žák .....

přísnost .....

4. Dokážete si ve třídě udržet pozornost, pořádek a klid?

- a) ano
- b) ne
- c) jiná odpověď.....

5. Myslíte si, že máte u studentů přirozenou autoritu?

- a) ano
- b) ne
- c) jiná odpověď.....

6. Jakým způsobem si myslíte, že můžete autoritu u studentů udržovat a obnovovat (odborná školení, kurzy komunikace, apod.)?

.....

7. Myslíte si, že je autorita učitele v dnešní škole oprávněná (nutná, potřebná)?

- a) ano
- b) ne
- c) jiná odpověď.....

8. Která Vaše vlastnost si myslíte, že oslabuje Vaši autoritu?

.....

9. Dokážete ovládat své emoce, když Vás některý ze studentů provokuje?

- a) ano
- b) ne
- c) jiná odpověď.....

10. Co si myslíte, že byste měl/a udělat pro získání autority u studentů?

.....